

Hobby FOLK

7

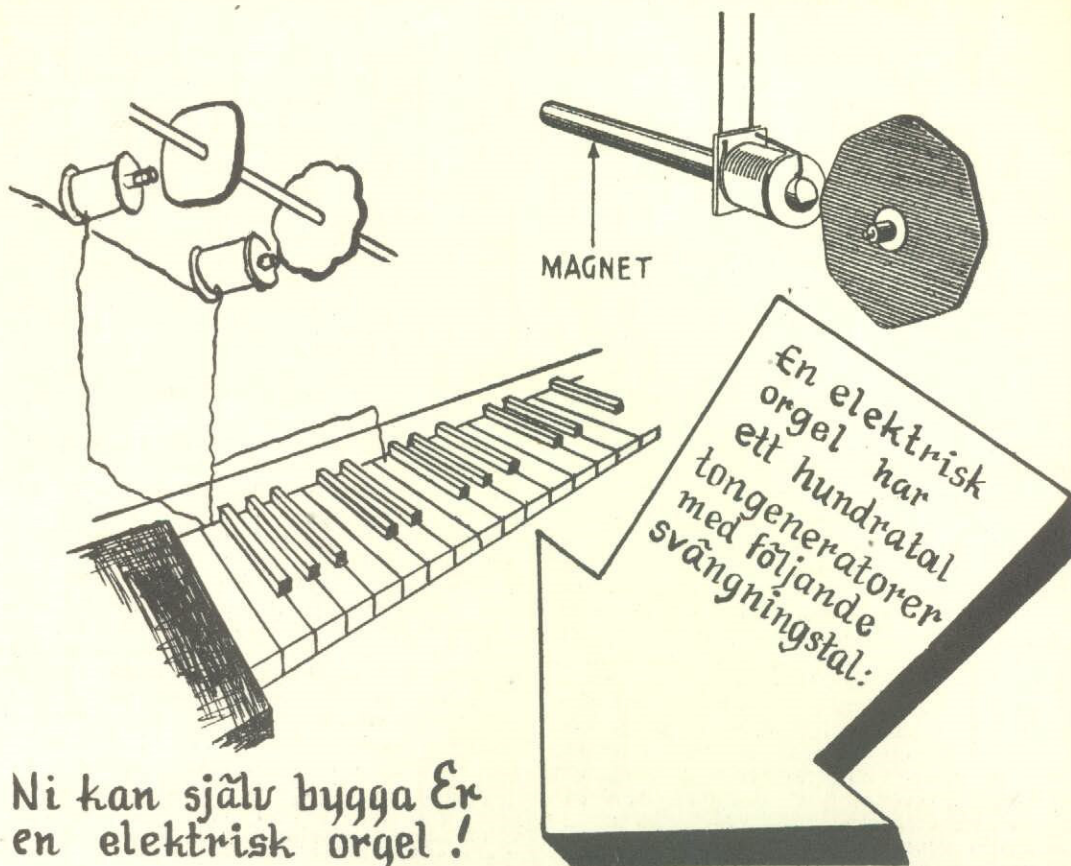

Elektrisk Musik

Oktober 1949

Pris 75 öre

I DANMARK o. NORGE 1 kr

	C	Cis Des	D	Dis Es	E	F	Fis Ges	G	Gis As	A	Ais B	H
$C_2 - H_2$	16,17	17,13	18,15	19,22	20,37	21,58	22,86	24,22	25,66	27,19	28,80	30,52
$C_1 - H_1$	32,33	34,25	36,29	38,45	40,74	43,16	45,72	48,44	51,32	54,37	57,61	61,03
$C - H$	64,66	68,51	72,58	76,90	81,47	86,31	91,45	96,89	102,65	108,75	115,22	122,07
$c - h$	129,3	137,0	145,2	153,8	162,9	172,6	182,9	193,8	205,3	217,5	230,4	244,1
$c^1 - h^1$	258,7	274,0	290,3	307,6	325,9	345,3	365,8	387,5	410,6	435,0	460,9	488,3
$c^2 - h^2$	517,3	548,1	580,7	615,2	651,8	690,5	731,6	775,1	821,2	870,0	921,7	976,5
$c^3 - h^3$	1035	1096	1161	1230	1304	1381	1463	1550	1642	1740	1843	1953
$c^4 - h^4$	2069	2192	2323	2461	2607	2762	2926	3100	3285	3480	3687	3906
$c^5 - h^5$	4138	4385	4645	4921	5214	5524	5853	6201	6569	6960	7374	7812
$c^6 - h^6$	8277	8769	9290	9843	10428	11048	11705	12401	13139	13920	14748	15625

Ni kan
egen ha
Hobbyfo
hur mus
bygga o
musikin
från bör

Ni skall nu
som teknisk
varp" i hobby
hur en ton är
elektrisk orgel
harmonilära et
er ett musikst
spela det första
kade elektrisk

MUSIK PA EL

Den första in
intressanta äm
man fått, när n
orgel och en b

En biografor
takter under ta
läer av dels ele
rörliga järnkär
reläer. De elek
luftventiler, so
bälgar, vilka i s
til, vilken sena
pipor och tung
en vanlig kyrk
helt mekaniska
matiska systeme
En ytterligare s
profana register
blandningen av
uppsättning av
Violin, Echo, Cl
kantkoppel, Okt
trisk väg. Organ
tacksamma för
niska kyrkorglar
spela "fullt verk
Inte bara själen
behövas i sådan
tangenterna.

Orglarna hälle
elektrifierade, va
i en biografsalor
grupp orglar, so
de inte ens har p
ljudet alstras n
början rent ele
gången ljudet k
akustiskt hörbar
mest kända av
Hammondorgeln.

HAMMONDORG

Det finns mass
ningar, men ma
elektriska och re

Oktober 194

ELEKTRISK MUSIK

Ni kan göra en elektrisk orgel själv på egen hand!

Hobbyfolk startar en serie artiklar om hur musiken, tonen och klangen är uppbyggda och hur man kan göra elektriska musikinstrument. Passa på och var med från början!

Ni skall nu göra ett svep genom hela musiken som teknisk företeelse, ett fantastisk "not-varp" i hobbyns historia. Vi skall lära läsekretsen hur en ton är uppbyggd, hur man gör en egen elektrisk orgel, den radiotekniska bakgrunden, harmonilära etc., och som krona på verket ger ett musikstycke efter siffernotsystemet att spela det första musikverket på den hemtillverkade elektriska orgeln.

MUSIK PÅ ELEKTRISK VÄG

Den första insikten i det digra men omåttligt intressanta ämnet **musik på elektrisk väg** har man fått, när man kan skilja på en Hammond-orgel och en biograforgel.

En **biograforgel** betjänas med elektriska kontakter under tangenterna, vilka verkar på reläer av dels elektrisk typ (elektromagneter med rörliga järnkärnor e. d.), dels av pneumatiska reläer. De elektriska reläerna öppnar smärre luftventiler, som släpper in luften i små luftbälgar, vilka i sin tur öppnar en ny, större ventil, vilken senare släpper in luften i orgelns pipor och tungor. Biograforgeln är egentligen en vanlig kyrkorgel, där det gammalmodiga helt mekaniska systemet eller mekaniskt-pneumatiska systemet delvis bytts ut mot elektriskt. En ytterligare skillnad är biograforgelns mera profana register av stämmor. **Inkopplingen** och **blandningen** av registren, den ibland enorma uppsättning av knappar med beteckningarna Violin, Echo, Clarinet, Oboe, Piano, Forte, Diskantkoppel, Oktav etc. sker allt mer på elektrisk väg. Organisterna världen runt är mycket tacksamma för den saken. På de gamla mekaniska kyrkorglarna kunde det ha sina sidor att spela "fullt verk" med alla stämmor inkopplade. Inte bara själen utan hela kroppstyngden kunde behövas i sådana fall för att orka trycka ned tangenterna.

Orglarna håller alltså på att bli mer och mer elektrifierade, vare sig de står i en kyrka eller i en biografalong. Det finns emellertid en hel grupp orglar, som är så helt elektrifierade, att de inte ens har pipor och andra stämmor. Även ljudet alstras med generatorer som en från början rent elektrisk svängning, och första gången ljudet kommer fram ur orgeln som akustiskt hörbart ljud är vid högtalaren. Den mest kända av dessa orglar är än så länge **Hammondorgeln**.

HAMMONDORGELN

Det finns massor av metoder att alstra svängningar, men man skiljer isär två: Mekanisk-elektriska och rent elektriska. På rent elektrisk

väg kan man få en svängning från ett radio-rör, en glimlampa eller från en ljusbåge. Dessa har emellertid överträffats av den mekanisk-elektriska principen, och det första allmänt användbara instrumentet blev **Hammondorgeln**, en äkta amerikansk uppfinning.

I Hammondorgeln alstras de erforderliga frekvenserna av tandhjul av järn, vilka roterar framför elektromagneter med magnetisk kärna. Tandhjulet orsakar variationer i elektromagnetens fält, vilka registreras som svaga växelströmmar i elektromagneterna. Strömmarna kopplas in av tangenterna på tangentbordet, blandas till angenäm styrka och smak i ett invecklat, men genialiskt system av kopplingsbryggor och motstånd, förstärkes och förvandlas till ljud i högtalaren.

Hammondorgelns princip är så pass enkel, att det inte erbjuder några större svårigheter för en händig hobbyelektriker att bygga sig en enklare orgel av liknande typ. Radions gramfonouttag hemma är som vanligt det som öppnar möjligheterna.

För de första experimenten behöver vi inte ens en motor. På en axel av valfritt material sätter vi fast ett tandhjul, utklippt i tunn bleckplåt (järn). En elektromagnet lindas med tunn dynamotråd (praktiskt taget vilken dimension som helst under 0,30 mm). Kärnan skall vara av remanent stål och vara magnetiserad. Den anlitade metallgrossisten kan på rak arm säga om stålet är remanent. Magnetiseringen är besvärligare, men författaren står gärna till tjänst, adr. Jan Jangö, Segeltorp. Att löda fast en hundmagnet i änden på en spik ger en förnämlig elektromagnet för ändamålet. En magnetiserad hundmagnet tål uppvärmningen utan att förlora sin magnetism. 200 lindningsvarv räcker.

Sätt elektromagneten framför tandhjulet, koppla spolen till gramfonuttaget och avnjut ert första elektriska musikinstrument när hjulet snurrar!

Gör alla tänkbara experiment för att utröna om ljudet har tillräcklig kraft. En upptransformator brukar göra stor nytta och förstärka ljudet. Får vi tillräckligt kraftigt ljud och blir ordentligt bitna av den elektriska orgelflugan går vi vidare i förhandlingarna.

BILDERNA PÅ FÖREGÅENDE SIDA

visar Hammondorgelns tongenerator. Varje tangent kopplar in 9 stycken järnhjul, som snurrar med kontinuerlig fart framför spolar lindade kring magnetiserade kärnor. Orgeln bör ha ett hundratal tongeneratorer, vilka skall ge de svängningstal som återfinnes i tabellen längst ned.

Hur vi med viss list och förslagenhet slingrar oss ur svårigheterna med de många hjulen skall vi tala om i nästa nummer, men den nyfikne kan gå händelserna i förväg och köpa min bok **"LEK MED STRÖMMEN"** (Lindqvists Förlag), kr. 3: 75 häftad, i närmaste bokhandel.

JAN JANGÖ.

Als B	H
28,80	30,52
57,61	61,03
115,22	122,07
230,4	244,1
460,9	488,3
921,7	976,5
1843	1953
3687	3906
7374	7812
14748	15625

Hobbyfolk är för närvarande den enda kommersiella tidningen i Sverige som är en ren hobbytidning utan tillsatser av populärvetenskap. Det är möjligt, att Sverige är för litet för att hålla sig med alltför specialiserade tidningar. Man blir emellertid förvånad över att exempelvis Danmark har en modelljärnvägstidning, som dessutom tycks klara sig hyggligt. Den heter

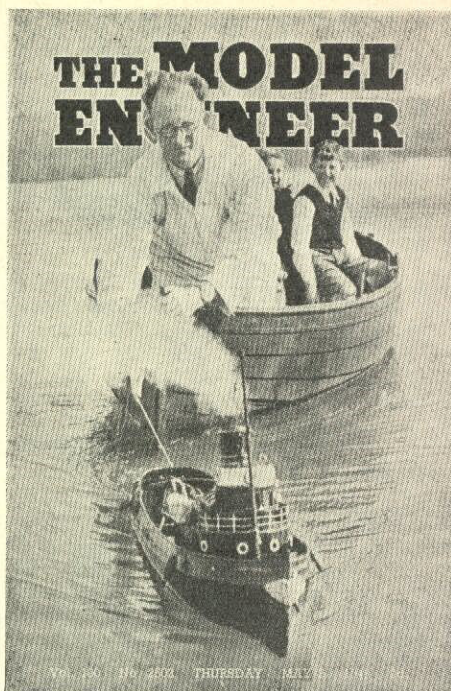
MODELJERNBANEN,

"Tidskrift för järnbaner och modelljärnbaner" med tonvikt på det senare. De rena fackuppsatserna är nämligen tillrättalagda för att ge ett tekniskt och historiskt underlag åt modellbyggarna. Tidningen har redan fått en aktningssvård upplaga i Sverige, där lösnummer kostar kr. 1:25.

Bilden ovan är ett omslag på den engelska

THE MODEL ENGINEER,

"Modellbyggaren" på svenska, förmodligen världens enda veckotidning i facket. Enbart omslaget med sin modellbogsersare som drar hela roddbåten framför sig torde ge hobbyisterna inlingar i kroppen av pur förtjusning. Tidningen inleds alltid med en redaktionell översikt över läget på hobbymarknaden, kallad "Smoke rings", och därefter följer en serie fackartiklar av framstående modellbyggare. De beskrivna modellbyggena och ritningarna är mycket avancerade, och de

UTLÄNDSKA HOBBYTIDNINGAR

sträcker sig ofta genom en följd av nummer. Lyckliga tidning, som kommer ut ofta nog att våga ha "följetänger"!

The Model Engineer utgives av Percival Marshall & Co., ett stort förlag som specialiserat sig på hobbylitteratur. Den presenterade tidningen är mycket gammal, efter vad vi kunnat lista ut har den hittills utkommit över 2500 gånger! En yngre månadstidning på samma förlag som i maj i år utkom med nr 293 är

THE MODEL RAILWAY NEWS,

som är unik såtillvida att den är bredare än den är hög. Ingen dum idé, förresten, för en tidning som handlar om så avlånga saker som tåg! I stort sett följer den annars sin äldre systertidning till uppläggning och högklassigt innehåll. Ena gången en beskrivning på en utomhusbana med minst nollans spårvidd, andra gången en kvick essä över 2 mm-skalan med en anläggning som får rum inuti en gitarr...

Månvalla travbana

är det flottaste spel som någonsin utgetts i marknaden. Det är en trogen avbildning av verkligheten, roligt, spännande, och originellt därför att det saknar tärning. Det är ett spel för Hobbyfolks läsekrets: det är konstruerat av Jan Jangö, hästarna är ritade av Björn Karlström, och de är gjutna i färggrann plastic av Carlo och Mario Pinotti —

40% rabatt

(ordinarie pris kr. 12:50) till alla Hobbyfolks prenumeranter före 1 dec. -49 om nedanstående kupong användes!

Till Jan Jangö, Segeltorp

Härmed rekvirerar jag med/utan 40 % prenumerantrabatt

.... spel Månvalla Travbana à kr. 12:50 + porto

(priset blir med rabatt kr. 8:90) mot postförskott till:

Namn:

Adress:

..... Hobbyfolk 7

Medan vi i det lika så got cialtidningar f

MODEL SHIP

månadstidning sedan ger en r den och

MODEL AIRC

en oerhört init med omslaget, så som en del men väl till högt i England det bästa av de en Model Airc Slutligen har

THE MODEL

är en ganska k med "Editorial nad från de ar och loggböcker, goda ritningar det amerikansk har ännu tonvi

Nu tar vi et Frankrike, där direktör M. Ba R. A." ger ut tv en tredje. Här grundstommen.

LE MODÈLE R

utkommer måna kännetecknas av på pappersmark de fackliga artik siktighet vid pål förstås märka. mycket produkti ningar själv, och vara en av de s

Har man sagt ligen heter den alla accenter och

LE MODÈLE RI

Den utkommer tat märker man gandet står högt inte engelsmänne gren. Vi har tidi dellbåtbygget och i framtiden.

Den tredje fr modellracerinvent heter

AUTOS DE COU

och är en översil bilsbyggande frar andra båda tidni sieur Bayet själv

Så slutar vi be kolleger för den en liten, liten de händelsevis vill uppräknade tidn Hobbyfolks redak

Medan vi presenterar Marshalltidningarna är det lika så gott att fortsätta. Ytterligare tre specialtidningar finns nämligen att anteckna:

MODEL SHIPS AND POWER BOATS,

månadstidning, som börjar med "loggboken" och sedan ger en mängd fackartiklar från hela världen och

MODEL AIRCRAFT,

en oerhört initierad tidning, som visserligen inte med omslaget kan imponera på modellflygarna så som en del amerikanska modellflygtidningar, men väl till innehållet. Att modellflyget står högt i England kan ni läsa om på annan plats — det bästa av det fackliga finns i månadstidningen Model Aircraft.

Slutligen har vi den yngsta i Marshallfamiljen.

THE MODEL CAR NEWS

är en ganska kall och nykter tidning, som börjar med "Editorial comments" helt enkelt, till skillnad från de andras mera romantiska rökringar och loggböcker, och som ger fackuppsatser med goda ritningar utan att alltför mycket stirra åt det amerikanska farthetsandet. Modellbilshobbyn har ännu tonvikten på modellbygge i England.

Nu tar vi ett raskt hopp över Kanalen till Frankrike, där vi i hjärtat av Paris hälsar på direktör M. Bayet, vars firma "Publications M. R. A." ger ut två modelltidningar och början till en tredje. Här är det modellflyget som varit grundstommen. Tidningen

LE MODÉLE RÉDUIT D'AVION

utkommer månatligen, f. n. i sin 12:e årgång. Den kännetecknas av Frankrikes besvärliga situation på pappersmarknaden, men fransett trycket är de fackliga artiklarna av hög klass. En viss försiktighet vid påkostandet av utstyrseln kan man förstås märka. "M. R. A:s" redaktör är själv mycket produktiv och gör ofta artiklar och ritningar själv, och som hobbyskribent torde han vara en av de skikligaste i Europa.

Har man sagt A, måste man säga B, följaktligen heter den andra tidningen "M. R. B.", med alla accenter och artiklar närmare bestämt

LE MODÉLE RÉDUIT DE BATEAU.

Den utkommer varannan månad, men det oaktat märker man ganska snart att modellbåtbyggandet står högt i Frankrike, ja, frågan är, om inte engelsmännen får stryka på foten i denna gren. Vi har tidigare talat om det franska modellbåtbygget och vi kommer att få höra av det i framtiden.

Den tredje franska är den mest omfattande modellracerinventering som någonsin gjorts och heter

AUTOS DE COURSE MODÉLES RÉDUITS

och är en översikt av all världens modellracerbilsbyggande fram till år 1948. Och liksom i de andra båda tidningarna finner man ofta Monsieur Bayet själv vid ritstift och skrivmaskin.

Så slutar vi beskrivningen av våra utländska kolleger för den här gången. Vi har bara tagit en liten, liten del av vad som finnes. Den som händelsevis vill prenumerera på någon av de uppräknade tidningarna, torde vända sig till Hobbyfolks redaktion.

JAN JANGÖ.

CASCO

lim för hobby- arbeten

Idealiskt för limning
av modellflygplan
modellbåtar
tändsticks-
arbeten etc.

Starkt
Vattenfast
Snabbtorkande. Limmar
papper, kartong,
läder, porslin, trä,
metall etc.

CASCO

Radioteknik

Lär Er radioteknik från grunden genom praktiskt radiobygge!

Såväl för den blivande radioingenjören och servicemannen som för den hobbyintresserade är vår praktiskt upplagda brevkurs i radiobygge en intressant och lärorik väg till värdefulla kunskaper. Vi sända gärna prospekt utan någon förbindelse från Eder sida. Angiv tydligt namn och adress.

AB BEVA-TEKNIK
Boktryckarvägen 35 Stockholm

IGAR

bredare än den
för en tidning
som tåg! I stort
ystertidning till
måll. Ena gången
ana med minst
en kvick essä
ggning som får

tt

lla
1 dec. -49
ndes!

P
an 40 %

kr. 12: 50

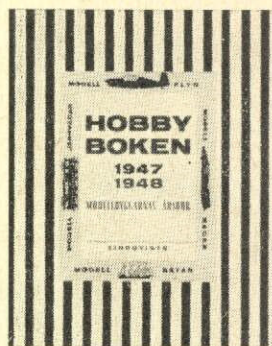
0)

byfolk 7

»Ett enastående erbjudande»
säger Jan Jangö

Hobbybok

GRATIS!

Här är ett verkligt enastående erbjudande — alldeles GRATIS får Du den 160 sidor starka Hobbyboken 1946, en bok späckad med ritningar, artiklar, tävlingsregler etc. Enda villkoret är att Du beställer Hobbyboken 1947—1948 och Hobbyboken 1949, två av Hobbybokens starkaste årgångar. De tre böckerna kostar tillsammans 14: 50, eftersom Du får årgång -46 gratis blir Ditt pris endast 10: — kr.

Tag Din chans — komplettera Ditt hobbybibliotek!

Sigurd Isacson:

MODELLPLANKONSTRUKTION

Illustr. Kr. 4: 50. Nr 898.

Boken är synnerligen rikt illustrerad och är så populärt hållen som det är möjligt i en teknisk handledning.

Sven Lingö:

VI BYGGER EN MODELLJÄRNVÄG

Kr. 3: 75. Nr 2078.

En instruktiv och trevlig handbok för modelljärnvägsbyggare. Boken innehåller inte mindre än 100 illustrationer.

Gösta Lönnqvist: FICKRACERN

Kr. 3: 75. Nr 964.

Handbok för beräkning och konstruktion av fickracerbilar och banor. Handledning i körteknik och trimning.

Sundström-Krause-Valanti:

SKALAMODELLBYGGE

Kr. 2: 50. Nr 897.

En handledning för alla som vill lära sig konsten att bygga modeller i skala. Omfattar såväl flygande som icke flygande modeller. Rikt illustr.

Fyll i kupongen NU!

Från **Bokförlaget Örn**en, Stockholm 5, beställes följande böcker:

Hobbyboken 1947—48, Hobbyboken 1949 till ett pris av 10:—, varvid jag **gratis** erhåller Hobbyboken 1946.

Jag beställer också följande böcker ur Lindqvists hobbybibliotek:

Nr:

Namn:

Adress: HF 8

I förra
ensk ha
rad av
har vi
amerika
båda ty

SPEEDSTERN

alltså fartmod
följande:

Vingen: Rit
och plocka in
bakkanten o
hörn. Mittblo
form efter k

ITALI

tunn och profil
delarna passats

Kroppen urho
käpan kring m
nom att limma
därefter urholka
men furu är fu
vänder med för
Gör schabloner
gång.

»STUNKÄRRAR

i detta nummer
som tävlingsmoc
i januari i år.
moderat utform
med vinge och s
neutrala profile
lämnar ordet till

Modellen är m
vid okänsliga sp
mar hade jag lä
upp till 7 looping
ett varv. När jag
skall jag göra in

Stuntkärror är
140 kmh med 18
26 cm stigning. M
har mindre diesl
modellen litet m

När man prova
i roderörat på stu

Oktober 1949

I förra numret presenterade vi en italiensk hastighetskärra, L. M. 31, konstruerad av Elio Tacchella, och i detta nummer har vi på mittuppslaget en "akrobat". De amerikanska fackbenämningarna på dessa båda typer är "speedster" och "stunt".

SPEEDSTERN,

alltså fartmodellen i förra numret, bygges enligt följande:

Vingen: Rita på ett papper upp vingens form och plocka in de olika bitarna med början på bakkanten och spryglarna med förstärkningshörn. Mittblocket i balsa skall ges strömlinjeform efter kroppen. Vingprofilen är mycket

sig på modellen använder man det yttersta hålet, som ger minsta roderkänsligheten. Jag har prövat olika linlängder mellan 14 och 25 meter, beroende på vädret. Bästa längd är omkring 20 m. Linorna skall vara alldeles nya och absolut fria från rost. Skänklarnas avstånd på U-handtaget är 12 cm.

Bränsletanken i 0,1 mm mässing innehåller 60 cc, tillräckligt för 3 min. flygning. Oavsett motortyp måste tanken ligga med sitt centrum i linje med förgasarens spridare. Observera hur luftningsrören uppfifrån och underifrån går in i tanken och gör det möjligt att göra ryggflygning utan vacuumbildning. Tankens spetsiga kant, där bränsleröret mynnar, skall ligga åt modellens utsida i flygningscirkeln.

Kroppen består av 7 spant i 1,5 mm plywood med talrika lättningshål. De första två spanten är sinsemellan förstärkta med 10 st 4x4 mm balsalister. Landstället i 3 mm pianotråd är fastsatt vid första spanten i en 1 mm aluminiumplåt, som är fastskruvad i spantet med 3 stycken bultar och skruvar med stålbrickor på baksidan. Hjulen i svampgummi får väga 20 gram vardera och har 6 cm diameter. Vinkelskivan, som överför roderlinornas rörelse till manöverstäng- en, sitter på spant 3. Kroppens klädsel är japonsiden, tjocklek 40 gr/m².

Motorkåpan är urholkad ur balsa med förstärkningar fram och bak i 1,5 mm plywood,

ITALIENSKA U-KONTROLLPLAN

tunn och profileringen sker efter det de olika delarna passats och limmats samman.

Kroppen urholkas i två halvor + strömlinjekåpan kring motorn. Använd skiktmetoden genom att limma tillsammans utskurna flak och därefter urholka. Balsa är givetvis att föredraga, men furu är fullt användbart. Italienarna använder med förkärlek poppel för sina arbeten. Gör schabloner och prova noga under arbetets gång.

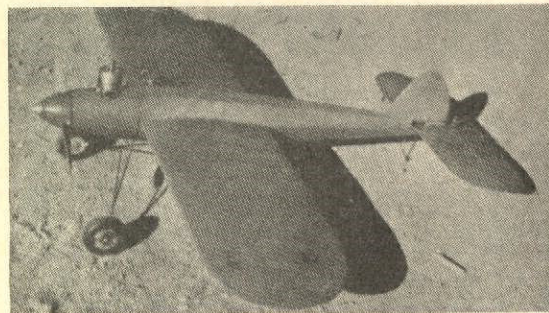
"STUNKÄRRAN"

i detta nummer är byggd av Giovanni Ridenti som tävlingsmodell för en stortävling i Monaco i januari i år. Planet är närmast en mycket moderat utformning efter amerikanska stunts med vinge och stabilisator i linje med varandra, neutrala profiler och relativt kort kropp. Vi lämnar ordet till Ridenti:

Modellen är mycket roderkänslig. Jag var van vid okänsliga speedsters, men efter några timmar hade jag lärt mig göra vertikalstigningar, upp till 7 loopingar i rad och hela 10 loopings på ett varv. När jag får tag på en mjuk gräsmatta skall jag göra inverterade loopingar.

Stunkärror är ganska snabba — den här gör 140 kmh med 18 meters lina, 30 cm snurra och 26 cm stigning. Motorn är en 6 cc diesel. De som har mindre dieslar kan ju pröva på och bygga modellen litet mindre.

När man provar modellen finns det flera hål i roderörat på stabilisatorn. Medan man kör in

och dess totalvikt är 8 gram. (Viktsangivelserna är till för att ge en uppfattning om modellens avvägning.)

Vingen har spryglar i balsa med symmetrisk profil, tjocklek 13 % av kordan. Vingbalken i 5x20 mm c-profil smalnar av utåt. Vingbalken limmas med en förstärkning vid spant 2. Vingens framkant är gjord i 7x7 mm balsalist, ställd på diagonalkant. Torsionsnåsan av balsa skall gå till den streckade linjen. Bakkanten görs i 6x20 mm balsa. Vinge, stjärt och kåpa är klädda med siden, tjocklek 25 g/m². Det är viktigt med att modellen impregneras invändigt. Spinnern i hårdträ väger 20 g. Propellern i furu är 27 cm och har stigning 27 cm. Motorn gör 7500 varv och har som sagt 6 cc slagvolym.

Avväg modellen med tyngdpunkten 1 cm framför vingbalken. Modellen håller en totalvikt av 850 gram och har en total yta av 19 dm².

den
klar,
1948
böc-
Ditt

tek!

struktion
ledning

lära sig
Omfat-
nde mo-

1 jag

HF 8

VM,

SM

m. m

Vid förra årets SM i modellracer satt vid tidtagarbordet en hel rad fruar till modellracergrabbarna, och av dem blev två stycken "mästarinnor" genom att de äkta männen rodde hem mästerskapen. Från höger till vänster heter fruarna Margot Nilsson, Elly Fjellström, Maj-Britt Ahlfors och Harriet Karlsson.

Omväxling för är en mångsidig och här tar h gärden efter s arbetar han m närmast en t skall han också kontroll. Mode resten håll Yes, he

MODELLRACER-VM I NEW YORK

17—18 SEPT.

Årets modellracer-VM blev det första internationella genom att tre svenskar deltog, nämligen Bernt Nilsson, Getingarna, samt Åke Eriksson och Erik Thorpman från Racer-Octan. Alla tre förarna arbetar vid SAS, vilket förklarar att de hade råd att fara till tävlingarna — de var ändå i New York på tjänstens vägnar.

Mot sig hade svenskarna 85 topprustade amerikaner och totala antalet startande i varje klass var: 26 kataloger, däribland Nilssons och Erikssons, 42 specialvagnar (ingen svensk) och 20 paddor, däribland Thorpmans. Den svenska insatsen blev hedersam i försöken på lördagen. Nilsson placerade sig på tolfte plats med 194,92 kmh och kvalificerade sig för finalen. Tjänsten tvingade honom dessvärre att resa hem utan att fullfölja tävlingen. Eriksson kom på 17:de plats med 191,83 kmh efter att i första försöket ha legat före Nilsson. Thorpman hade oturen att få ett tankläckage och hamnade på jumbo-platsen i sin klass — eller kanske vi ska kalla det tur, för i tröstpris fick han en "chromeliner" — specialmotor.

Världsmästare blev:

Proto katalog: Howard Frank.

Proto special: Bob Loose.

Strömlinjeklass: Howard Frank.

OBS! ENDAST FÖR MODELLRACERFRUAR.

För någon tid sedan läste vi ett ovanligt trevligt inlägg i liv och husorganet RAIL AND CABLE NEWS av en ung modellracerfru, som tröttnade på sitt liv som "Race Car Widow", modellraceränka, och gav sig hobbyn helt i våld. Numera har hon mycket roligt på alla cable tracks i Kansas. Och här följer det temperamentsfulla inlägget från Mrs Jeanne Young, 214, West Sixth Street, Topeka, Kansas, USA:

Calling all »Race Car Widows»!

Hallå, alla modellraceränkor! Eftersom jag har haft en verklig kul tävlingssäsong sista året tillsammans med min bättre hälft och era äkta män, kom

det plötsligt för mig att om ni flickor visste, vad ni går miste om, skulle ni kvickt komma med på tävlingsbanorna 1949.

Jag hade tre svårigheter att övervinna när jag började. För det första skulle jag som kvinna se alla karlar nedlåtande skaka på huvudet åt mig. För det andra visste jag inte ett dugg om ämnet modellracerbilar. För det tredje hade jag trots det anförda vågat sätta olycksnumret 13 på min bil. Så fort jag hade rekvirerat min »blåa geting» (Pace-maker med Hornet-motor) satte jag mig ned med en bok om modellmotorer och bekantade mig med de olika delarna i en miniatyrmotor, därefter lärde jag mig sådana ord som »slagvolym», »tändningsjustering» och »nålinställning». Det dröjde inte alltför länge innan jag kunde diskutera dessa ting med min man J. B. Han var bussig, med en ängels tålmod.

Så nalkades slutligen den dagen, då vi följdes åt till vår första tävling och blev förtrogna med »startpinnecirkeln». Alltifrån den dagen har jag funnit att en kvinna är lika välkommen i denna underbara sport som en man. Det är en sport för alla, där var och en alltid är redo att hjälpa sina kamrater, fast de tävlar för samma ära... att vinna, placera sig eller visa sig som en god förlorare, när tävlingen är över.

Visst! Jag blir smutsig om händerna och blank om näsan, men det är det värt, och en dusch får utplåna sådana märken i fasaden. Tag ett tips av mig. Er bättre hälft kanske inte uppmuntrar er så värst mycket när ni första gången visar entusiasm för hans hobby, men när han märker att ni menar fullt allvar kommer han att spricka av stolthet över att få »uppfostra» er. Snart kommer ni att kunna trimma er egen vagn precis som jag gör nu, och ni kan gå till tävlingsbanan och ha verkligt roligt tillsammans med honom.

P. S. Tala inte om för någon att jag har sagt det till er, men faktum är att jag har fyra pokaler och min man bara en, så frågar jag er... kan vi slå våra äkta män eller inte? Jag tänker försöka nästa gång med en helsvart Arrow, nummer 13, förstås...

Får vi se er bil på banan i år? You'll love it, slutar fru Young.

Engelsk

Oktober blir byns snart för några intensiva landet improvis mot gästande tävlingen i Stockholm i Eriksdals ler det för SM Hobbyfolk k det stora julnu veta hur det d it och se på jetter i tid. Pro det väl blir frå de stora slagen ser blir det lät att svenskarna från sin engels landskampen S des uppvisning grabbarna är a rer att gå bra. T Gerry Buck, Er

På sin 33-årsd folk och medsän denna sida. Or England skriver resan till Sverig svenskar, och fa tävla tror jag h ska bli goda vän att ni är helt be but never mind, vacker dag. — motorer är litet försöker vi få ih vårt land och ge ju redan, hur en vi ta med sådana Som ni kanske 2 1/2 cc, 5 cc och bilar ur varje kl om hur våra vag

Hobbyfolk

Oktober 194

VM,

SM, m. m.

ts SM i modell-
tidtagarbordet
uar till modell-
na, och av dem
cken "mästar-
m att de äkta
le hem mäs-
in höger till
r fruarna Mar-
Elly Fjellström,
Ahlfors och
Karlsson.

or visste, vad ni
ma med på täv-

vinna när jag
som kvinna se
uvudet åt mig.
dugg om ämnet
de jag trots det
på min bil. Så
geting» (Pace-
g mig ned med
antade mig med
or, därefter lär-
volym», »tänd-
g». Det dröjde
diskutera dessa
bussig, med en

da vi följdes åt
egna med »start-
r jag funnit att
enna underbara
rt för alla, där
sina kamrater,
t vinna, placera
te, när tävlingen

erna och blank
h en dusch får
Tag ett tips av
pmuntrar er så
visar entusias-
er att ni menar
av stolthet över
er ni att kunna
gör nu, och ni
ckligt roligt till-

jag har sagt det
yra pokaler och
... kan vi slå
r försöka nästa
r 13, förstås...
u'll love it, slu-

Omväxling förnöjer. Gerry Buck är en mångsidig modellbyggare, och här tar han sig en tur i trädgården efter sitt ånglok. Just nu arbetar han med radiokontroll — närmast en båt, och sedermera skall han också flyga med radiokontroll. Modellflyg har han förresten hållit på med förr!

Yes, he is very busy.

Engelskt besök och SM

Oktober blir en glansmånad i modellracerhobbyns snart femåriga svenska historia. Under några intensiva dagar kommer på flera ställen i landet improviserade "landskamper" att äga rum mot gästande engelska modellracerförare. Stortävlingen i Stockholm går fredagen den 21 oktober i Eriksdalshallen, och söndagen efteråt smälter det för SM i Örebro sporthall.

Hobbyfolk kommer med ett specialreportage i det stora julnumret — de som dessförinnan vill veta hur det gick gör nog klokast i att fara dit och se på tävlingarna — och beställa biljetter i tid. Programmet blir så pass måttat, att det väl blir frågan om uttagningsstävlingar innan de stora slagen står. Om engelsmännens insatser blir det lättare att uttala sig om efter det att svenskarna återkommit i början på oktober från sin engelska turné. I stort sett kommer landskampen Sverige—England att bli en inbördes uppvissning i hur pass duktiga modellracergrabbarna är att få amerikanska Doolingmotorer att gå bra. Tips: Amerika vinner! Outsider är Gerry Buck, England, som kör med egna hem-

byggda saker och antagligen kommer att dokumentera sig som Europas f. n. bästa modellmotorbyggare.

SM-TIPS.

Lufthegemonien är starkare än någonsin, och det skulle förvåna, om inte Bernt Nilsson i Gethingarna eller Erik Thorpman i Raceroctan blir svenska mästare i vardera en eller ett par klasser. Bernt Nilsson har en ny padda och kan därmed för första gången starta i alla tre huvudklasserna — gissa vad han drömmer om innerst inne i själens djup! Hat trick!?

Bakom flygmekanikerna finns det ett verkligt ilsket koppel som konkurrerar om SM-tecknen, Sten Ahlfors, förra årets paddmästare, jobbar hårt med en ny padda för att försvara titeln, och nya snabba paddor har också Arne "Zettis" Zetterström och Arne Lundberg. Om inte en av de nämnda blir paddmästare har det hänt en sensation.

I protoklasserna blir det Thorpman eller någon av de andra englandsfararna Curt Jägne, Harry Blomqvist, Åke Johansson, Bengt Ekstam eller Åke Eriksson, som tar hem mästerskapet — — — om Bernt Nilsson missar.

På sin 33-årsdag skrev Gerry brev till Hobbyfolk och medsände bl. a. de båda fotografierna på denna sida. Om modellracerutbytet Sverige—England skriver Gerry: "Jag hoppas mycket av resan till Sverige och sammanträffandet med er svenskar, och fastän vi har bilar med oss för att tävla tror jag huvudsyftet med besöket är att vi ska bli goda vänner. — Jag är litet besviken över att ni är helt beroende av amerikanska motorer, but never mind, kanske ni får helsvenska bilar en vacker dag. — Fastän vi vet att våra engelska motorer är litet långsammare än Doolingarna, försöker vi få ihop ett lag som skall representera vårt land och ge er något nytt att se på. Ni vet ju redan, hur en Arrow ser ut, så varför skulle vi ta med sådana till Stockholm och visa på? — Som ni kanske vet, har vi 3 olika klasser här, 2 1/2 cc, 5 cc och 10 cc, och vi skall ha med några bilar ur varje klass så att ni får en uppfattning om hur våra vagnar beter sig."

HOBBYFOLK OCH "B. O." LÄR KONSTEN ATT VINNA

Då "B. O." är Sveriges absolut säkraste förare kan det vara en god idé att spionera litet på hans metoder — det är så mycket enklare, som han mycket beredvilligt står till tjänst. Kom med ut till Ella Park en träningsdag med Getingarna och ställ er bredvid och följ med i hans arbete. Vi får reda på alltsammans om hur det går till att vinna en tävling. För **vinna** är just vad B. O. med liv och själ går in för, och han har också vunnit praktiskt taget varje tävling där han ställt upp. Det är bara en liten detalj, som vi kanske inte får veta, nämligen den exakta sammansättningen på soppan som skall användas då SM går i Örebro. Den saken vet han nämligen inte själv! Det blir temperaturen och luftfuktigheten i lokalen som får bestämma den saken. "B. O." för nämligen journal över alla sina körningar, och ur journalen kan han sedan utläsa hur vagnen skall vara inställd just på den plats där han skall köra.

Bilen förvaras i sitt "garage" när den inte körs. Motorns avgasrör är tilltäppt för att inte släppa in damm, och mellan brytarspetsarna är en papperslapp instucken för att ingen olja genom kapillärkraften skall komma på elektroderna. Batteriet är för säkerhets skull urtaget ur bilen. Bilens gul- och rödlackerade ytor är invaxade och polerade. Vaxet gör inte bara ytan blank — den skyddar också mot bränslets och oljans förstörande verkan på lacken. Varje oljedroppe är borttorkad inuti vagnen.

ELEKTRISKA UTRUSTNINGEN

är det som modellracerförarna mest syndar med, anser B. O. Ett bilbatteri sammansättes av goda s. k. pennlightceller, 9 stycken med tre och tre parallellt och varje grupp i serie kopplas ihop med koppartråd, som lödes på enligt ritningen på nästa sida. Med isoleringsband läggs alla cellerna ihop till ett batteri. Se till att de tre grupperna inuti paketet också är isolerade från varandra! Markera noga var + och — finns på batterierna. Ett alldeles nytt batteripaket sättes direkt i bilen efter en mycket snabb kontroll av strömstyrkan åtminstone är 10 ampere.

"LADDNINGSTATIONEN"

kommer till användning, så snart batteriet är använt vid en eller ett par körningar. Torrbatterier går **inte** att ladda upp till toppeffekt som man laddar en ackumulator, men man kan i alla fall ge dem en ny "topp", så att det under den korta tid en körning varar kan ge full effekt till tändpolen. Efter en tids användning hjälper det inte längre att ladda upp batteripaketet, utan nya pennlightceller måste anskaffas.

TANKNING!

"B. O." ger bilen full tank — då är man i alla fall säker på att vätsketrycket är detsamma vid varje start. Skydden på avgasrör och brytar-

spetsar är borttaget, batterierna inkopplade. Lager och vinkeldrev fuktas med motorolja. Käpan sätts på, eventuella oljefläckar på lackeringen torkas omsorgsfullt bort. Tändningen slås på och B. O. slår runt hjulet några slag tills han hör en smäll då motorn tändes. Kvickt slås tändningen av igen — "toppen" i batterierna är viktig och får inte försvinna med onödiga urladdningar.

Observera att ett batteri laddas ur hela tiden så länge tändningen är påslagen!

I journalen är alla inställningar noggrant anteckade. Före varje start gör "B. O." följande anteckningar: Datum, bana, distans, tid, fart, eventuellt mellantider och fart, bränsletyp (flaskorna, olika recept och blandningar är numrerade), antalet varv på förgasarnålen, däckens storlek (utväxlingen ändras enklast genom att man byter däck), tändningsinställningen (förtändning i grader), brytarnas gap, tändstiftstyp och dettas gap, samt eventuella anmärkningar.

Med bilen i ena handen och startpinnen i den andra går vännen B. O. fram till banan, fäster bilen vid centrumlinan, ser efter att "pålslaven" (killen vid centrum) håller linan och står beredd, slår på tändningen, fäster startpinnens gaffel på sitt ställe och springer allt vad tygen håller runt cirkeln. Bilen puttrar till och bär iväg och kör ifrån sin förare, som nu kvickt ser till att han är utanför bilbanan och inte blir påkörd.

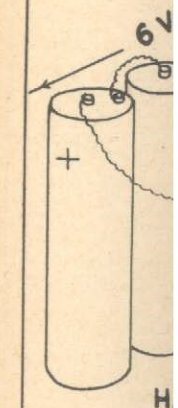
MED TERSURET I HANDEN

står B. O. väl skyddad (ett kabelbrott kan inträffa!) och klockar vagnen, knäpper då och då ett varv för att se om den accelererar. Bilen har en mycket hög förtändning och ett bränsle som har högre oktantal än något annat motorbränsle, och accelerationen går långsamt i början, medan motorn värms upp. Så får motorn plötsligt full effekt, från att makligt ha puttrat fram i fyrtakt kommer plötsligt den rätta andningen i tvåtakt, däcken slirar mot banan och ritar svarta spår, medan bilen som en slängunga går fortare och fortare, tills däcken på nytt fått fäste i banan. Nu tar B. O. inte längre prov på enstaka varv, utan klockar nio fulla varv, en kvarts engelsk mil på Ella Parks dansgolv. Så snart tiden är tagen, tar han av sig mössan, håller den över bilen och träffar stoppantennen. Med fränslagen motor och hoppande bakvagn bromsar vagnen under fyra fem varv med motorn och stannar lydigt. Nu undersöks omedelbart motorns temperatur, och hjulet slås runt några slag för att påvisa att ingenting kärvar.

Sedan sätter sig B. O. och funderar över, hur han skall få bilen att gå fortare, medan han fyller i journalen och slår upp hastigheten i tabellen i Hobbyfolk nr 4. Ett halv varv till på förgasarskraven, hur skulle det vara? Motorn var inte särskilt varm, vi provar med en ny skjuts direkt! Förut var det 8 varv, nu tar vi 8 1/2... Samma bränsle, samma inställning för övrigt... litet extra olja på kardandrevet...

B.O.:s
TRIM

9 G

MOTOR

0,2
SPE

VINNA

nkopplade. La-
toroija. Kåpan
på lackeringen
gen slås på och
g tills han hör
ickt slås tänd-
erierna är vik-
nödiga urladd-

ur hela
lagen!

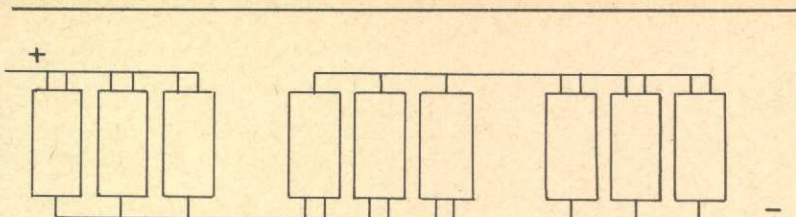
r noggrant an-
B. O." följande
tans, tid, fart,
räsletyp (flas-
gar är numre-
nålen, däckens
ast genom att
ällningen (för-
p, tändstiftstyp
nmärkningar.

urtpinnen i den
l banan, fäster
att "påslaven"
i och står be-
artpinnens gaf-
vad tygen hål-
ll och bär iväg
kvickt ser till
nte blir påkörd.

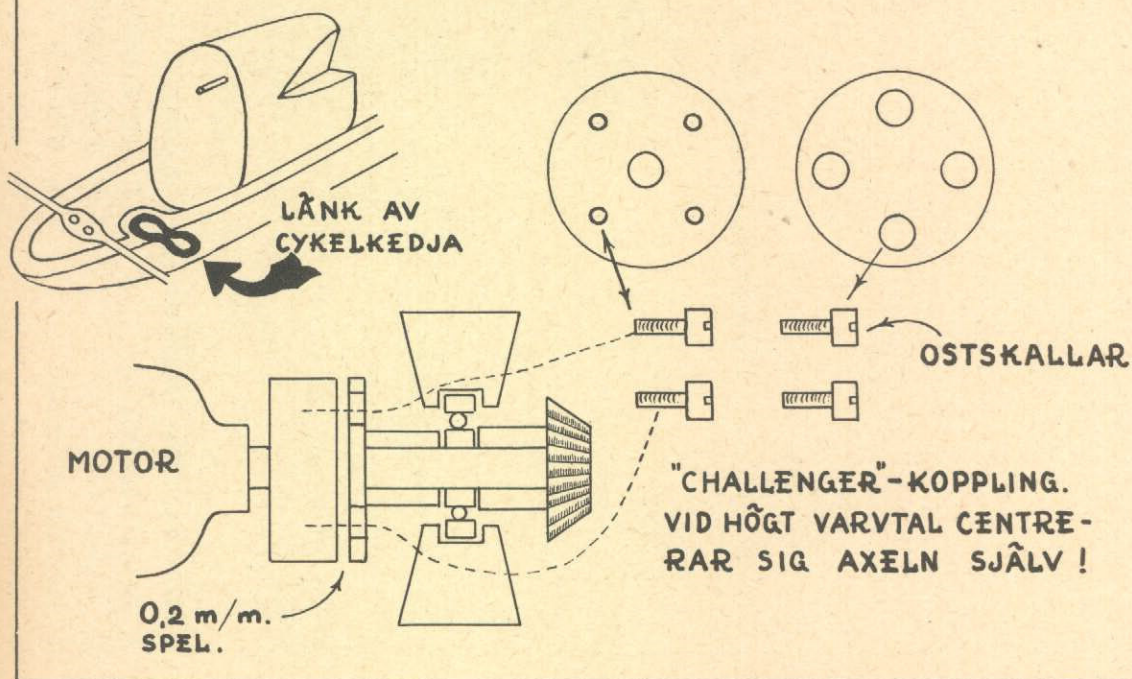
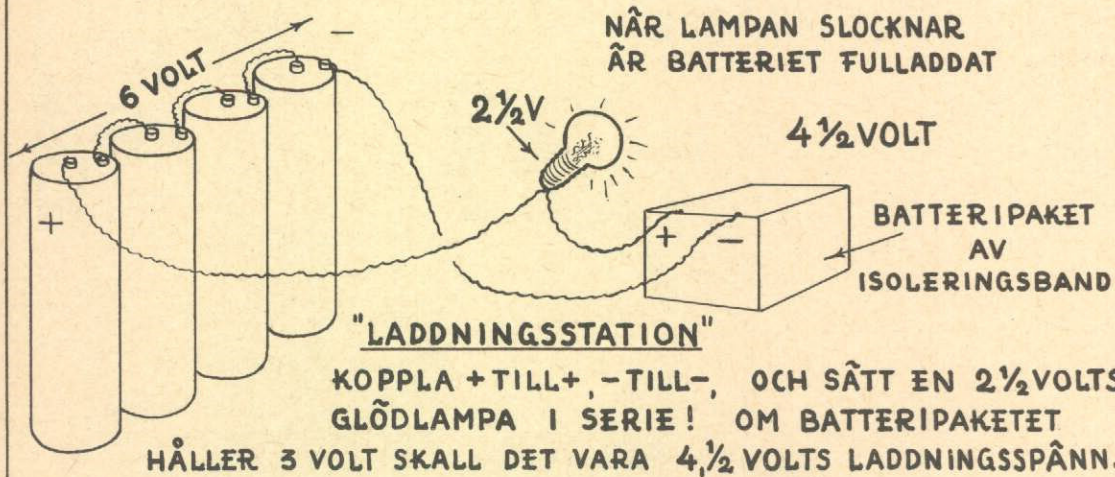
elbrott kan in-
oper då och då
erar. Bilen har
tt bränsle som
t motorbränsle,
början, medan
n plötsligt full
at fram i fyr-
a andningen i
och ritar svarta
nga går fortare
fått fäste i ba-
rov på enstaka
arv, en kvarts
golv. Så snart
san, håller den
nen. Med frän-
vagn bromsar
ed motorn och
nedelbart mo-
runt några slag
rar.

lerar över, hur
nedan han fyl-
gheten i tabel-
urv till på för-
a? Motorn var
l en ny skjuts
tar vi 8 1/2...
g för övrigt...

B.O:s TRIMTIPS

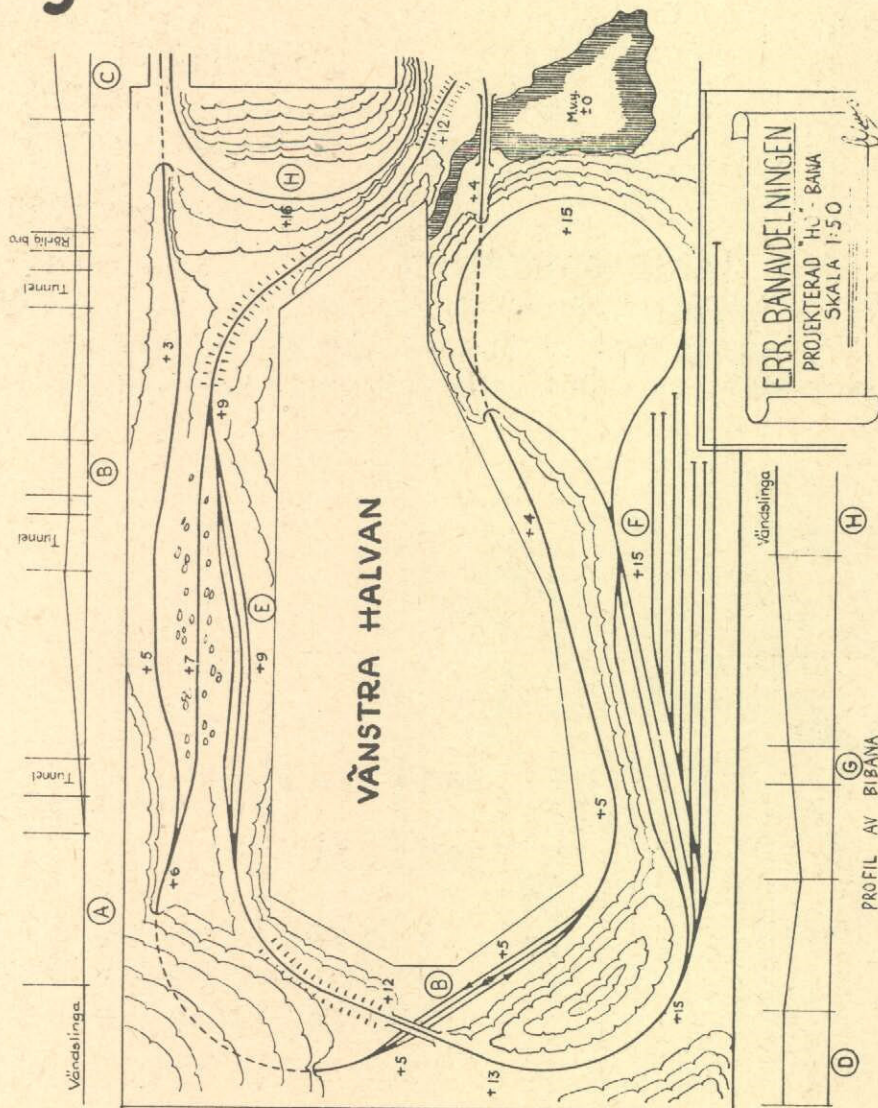

9 CELLER 4½ VOLT, GODA BATTERIER VIKTIGT, MIN. 10 AMPERE

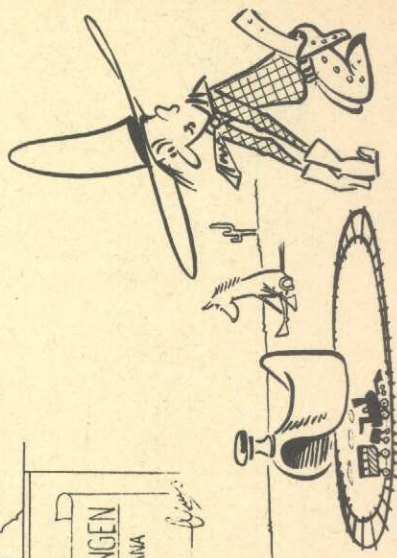
JS BYGGER H0

JÄRNVÄGSÄLLSKAPET i Stockholm, den stora klubben med egen lokal och bana vid Linnégatan 20, ställde till en braksensation i modelljärnvägsallaretsar då den efter sitt stora framträdande på Skansen sommaren 1948 skrotade ned sin vackra amerikanska anläggning och avyttrade hela vagnparken. I stället för den flerspåriga anläggningen i "mollan" växer nu en trevlig, nästan enkelspårig anläggning i H0 fram, varigenom svensk mj-hobby numera har blivit likriktad helt vad skalan beträffar. Klubbens medlemmar räknar med att presentera bannan i färdigt skick om ett år, kanske mer....

Stationernas preliminära namn:

A RÅLSINGBORG	E WEXELBODA
B KNASTORP	F TVÅRSTOPPA
C GNISSLINGEBRO	G KRÖKEN HP
D ENTRÄNNINGE	H ELDORADO

Förklaringar
till enömlan...

Dubbelbana

PROFIL AV HUVUDBANA

Vändslinga

F

E

D

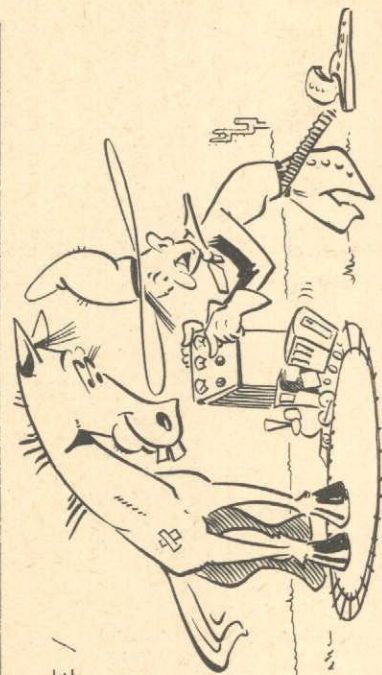
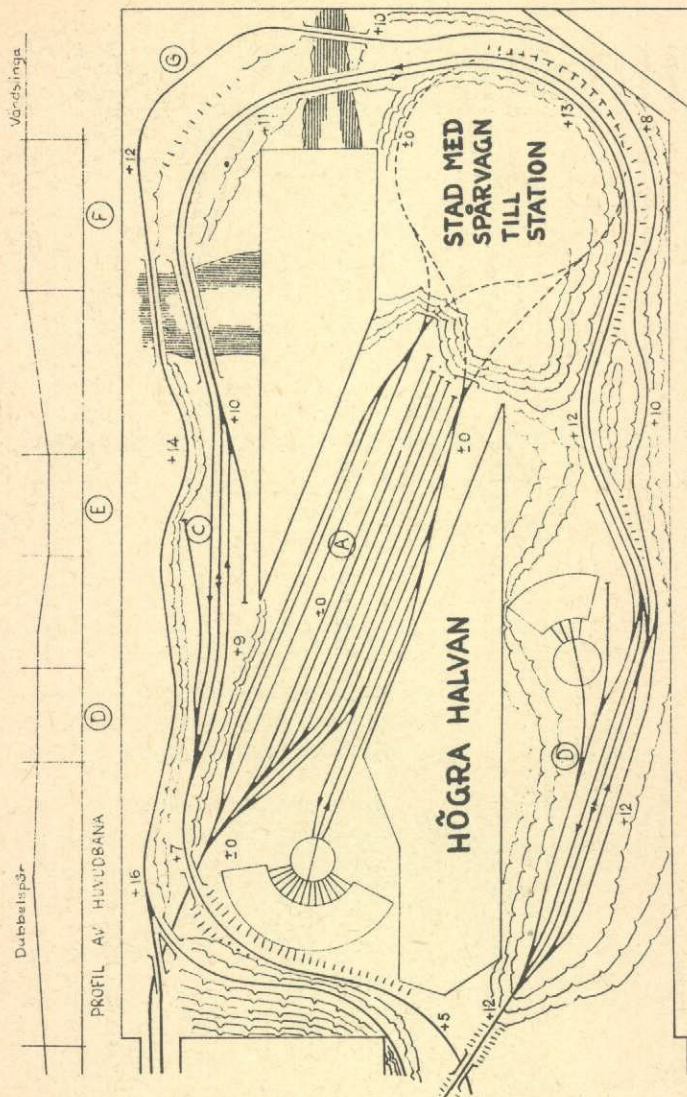
Stationernas preliminära namn:

- A RÅLSINGBORG
- B KNASTORP
- C GNISSLINGEBRO
- D ENTRÄNNINGE
- E WEXELBODA
- F TVÅRSTOPPA
- G KRÖKEN HP
- H ELDORADO

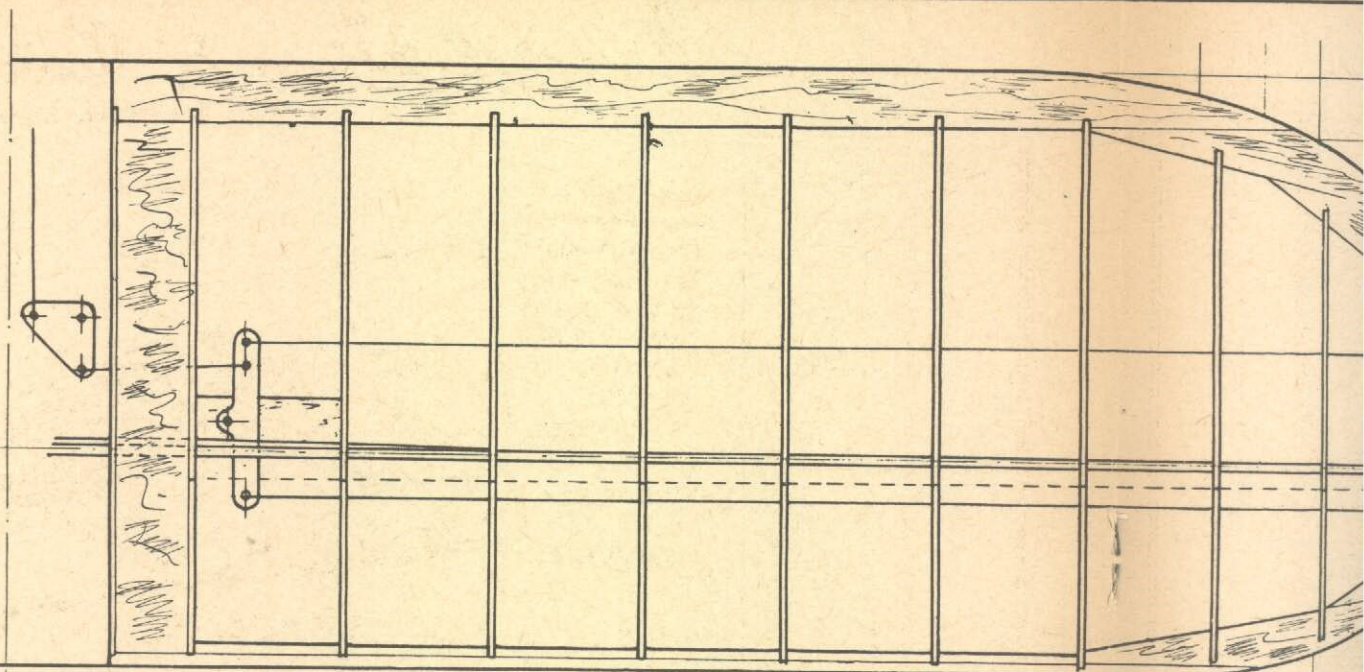

Förklaringar till spårplanen:

Som alltid måste man vid en mj-
läggning låta banan inte bara gå
ett varv runt lokalen, utan sträcka
ut den och dela in sträckningen i
flera plan med viadukter. Vid första
påseendet förleds man att tro att
banan är en rundbana, vid andra att
rundbanan är ersatt med stora vänd-
slingor. Dessa senare är emellertid
anlagda av praktiska skäl, eftersom
man tänker sig en otålig publik, som
inte har ro att vänta vid oerhört
tidsåtdränande omvägningar. Därför tän-
ker man använda dessa maskerade och
osynliga vändringar för att snabbt
kunna få ett avgående tåg uppställt
vid säckstationerna. Huvudbanans
sträckning från A till F förklaras
ytterligare av profilen ovanför pla-
nen. Mellan C och D är banan dubbel-
spårig, annars överallt enkelspårig.
Från D utgår en liten bibana till H
passerande en hållplats vid G. Hög-
ra halvan av lokalen, där åskådarna
håller till, bjuder på extra under-
hållning i en stadsbebyggelse, som
kommer att trafikeras av spårvagnar.
Anmärkas bör, att spårplanen är pre-
liminär, och att det kan tänkas bli
förändringar, innan den blir fullt
utbyggd. Hobbyfolk återkommer med
täta rapporter under hela banbygget.

/ ÅSKÅDARE /

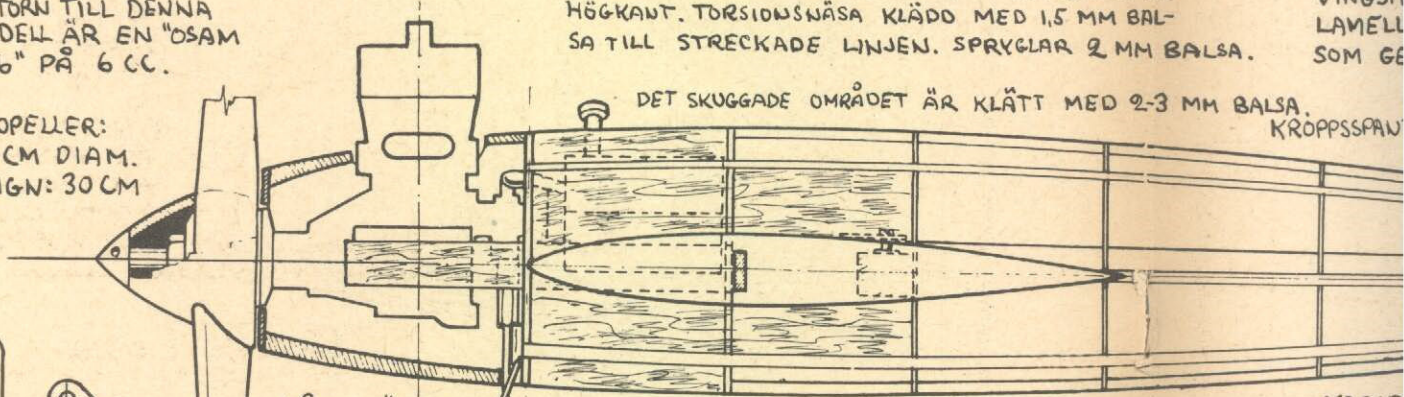
MOTORN TILL DENNA
MODELL ÄR EN "OSAM
G16" PÅ 6 CC.

PROPELLER:
30 CM DIAM.
STIGN: 30 CM

VINGFRAMKANT FORMAD AV 4x4 MM Balsa PÅ
HÖGKANT. TORSIONSNÄSA KLÄDD MED 1,5 MM BAL-
SA TILL STRECKADE LINJEN. SPRYGLAR 2 MM Balsa.

VINGSPÄNN
LAMELL
SOM GE

DET SKUGGADE OMRÅDET ÄR KLÄTT MED 2-3 MM Balsa.
KROPPSSPÄNN

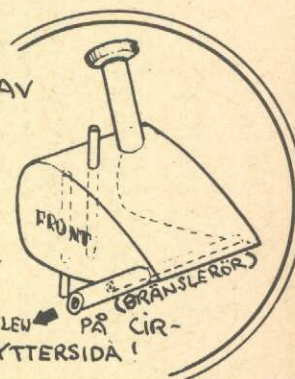
KÅPAN ÄR UR-
HOLKAD UR
Balsa.

FÖRGASAREN
ÄR OMVÄND

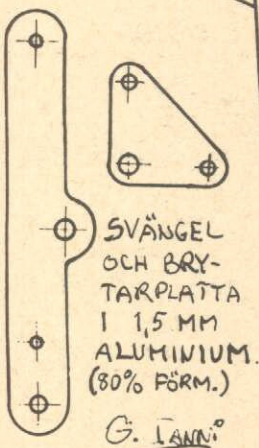
KONSTRUKTION AV
STUNTTANK

DE TVÅ RÖREN
HINDRAR ATT
SOPPAN RINNER
VT OAVSETT MO-
DELLENS LÄGE.

SPETSIGA DELEN
PÅ CIR-
KELBANANS YTTERSIDA!

GENOMSKÄRNING
AV KROPPS-
SPÄNTEN:
CIRKELN =
NOSSPÄNTET.
HELDRAKUA =
VANLIGA SP.
YTRE STRECK-
KADE = SPÄNT
VID VINGEN.

SVÄNDEL
OCH BRY-
TARPLÄTTA
I 1,5 MM
ALUMINIUM.
(80% FÖRM.)

G. LÄNN

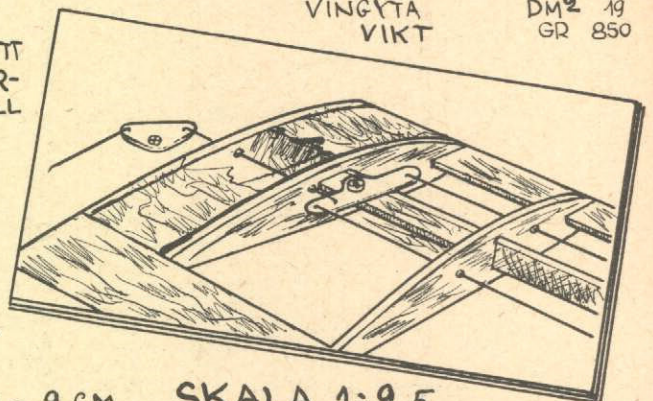
L'incroberto di Pidenti

(UR "MODELLISMO")

VIKTIGT!

OM MOTORN
BAKIFRÅN SETT
GÅR I HÖGER-
VARV, SKALL
LINSTYR-
NINGEN
ANBRINGAS
SÅ ATT
MODELLEN
GÅR I
HÖGERVARV.

SPÄNNVIDD CM. 100
LÄNGD CM. 74
VINGYTA DM² 19
VIKT GR 850

VARJE RUTA = 2 CM

SKALA 1:2,5

AV 4x4 MM Balsa på
lädd med 1,5 mm BAL-
EN. SPRYGLAR 2 MM Balsa.

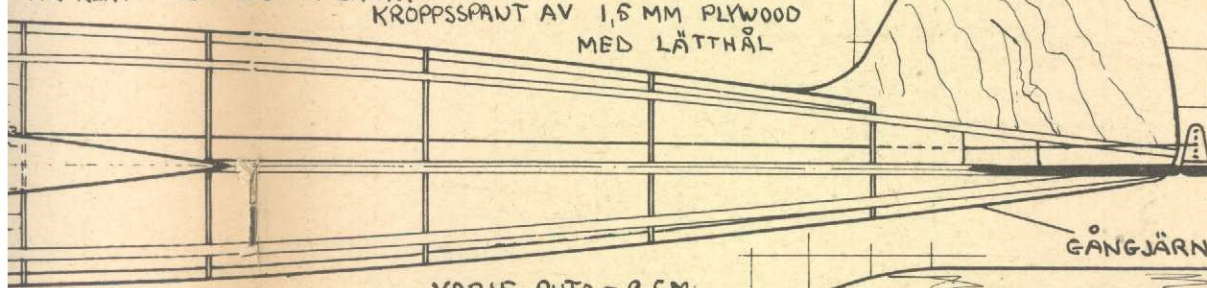
VINGSPETSEN BYGGES UPP I
LAMELLER AV 4 MM Balsa,
SOM GES SYMMETRISK PROFIL.

T ÄR KLÄTT MED 2-3 MM Balsa.

KRÖPPSSPANT AV 1,5 MM PLYWOOD
MED LÄTTHÅL

STABILISATOR OCH
FENA GÖRS I 5
MM Balsa (HÄRD)
ELLER I 1,5 MM
PLYWOOD.

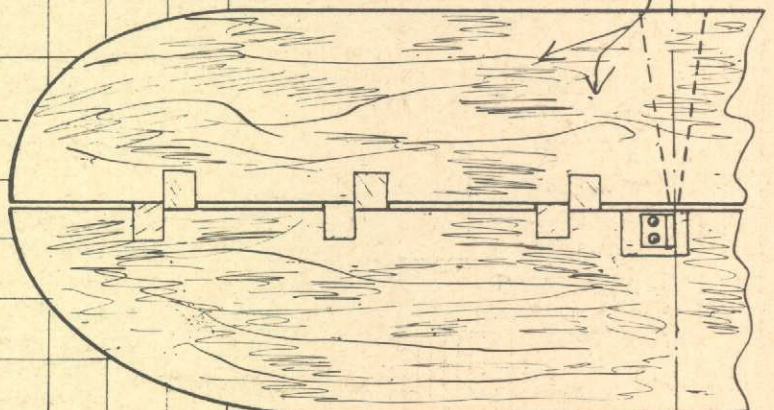
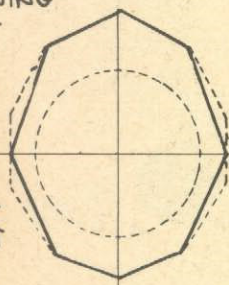
ÖRAT TILL HÖSDROD-
RET HAR 5 OLIKA
HÅL, MED VILKA
RODERKÄNSLIGHETEN
KAN VARIERAS.

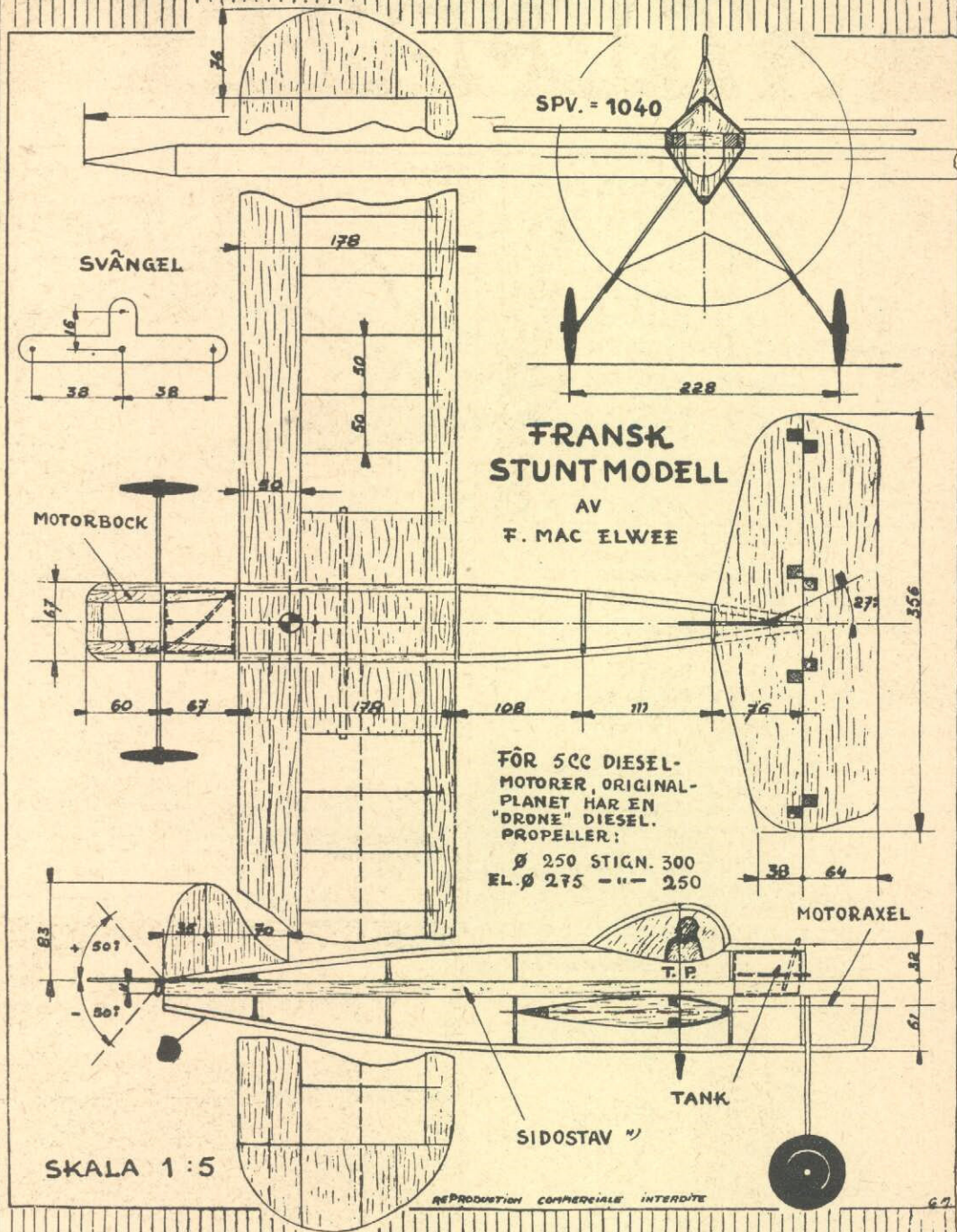

VARJE RUTA = 2 CM

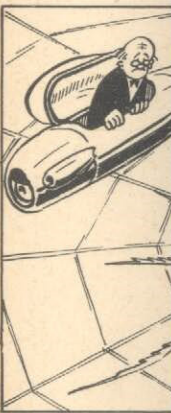
GÅNGJÄRN I SIDEN

GENOMSKÄRNING
AV KROPPS-
SPANTEN:
CIRKELEN =
NOSSPANTET.
HELDRAKUA =
VANLIGA SP.
YTRE STRECK-
KADE = SPANT
VID VINGEN.

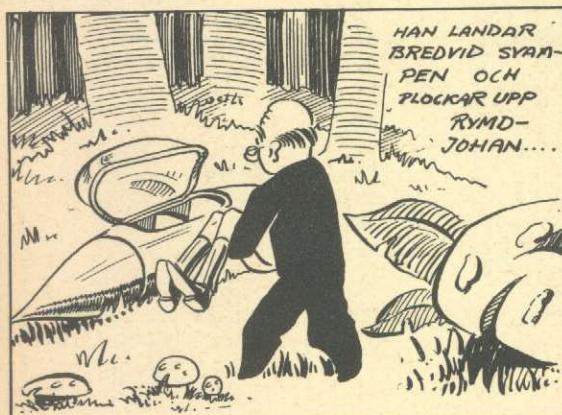
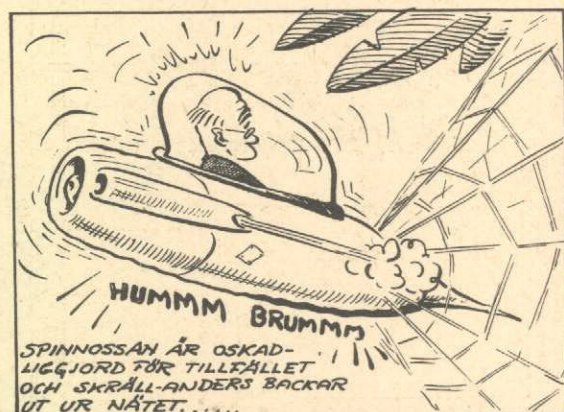
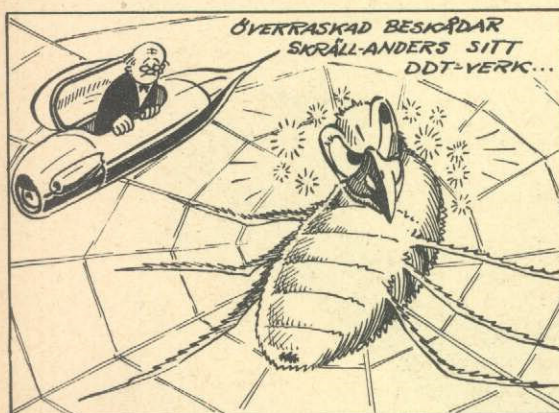
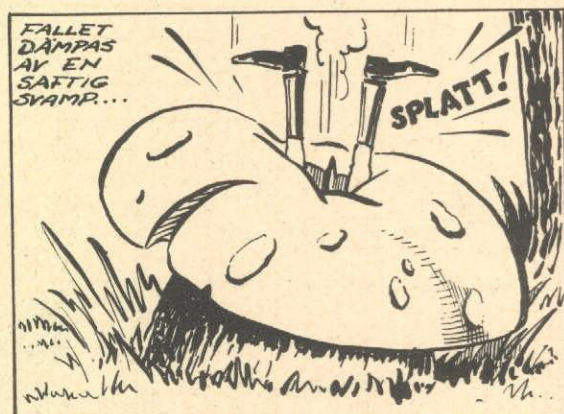

VÅL DDT-BE-
SPRUTAD DRÅS
RYMD-JOHAN N
UR TRÄDET....

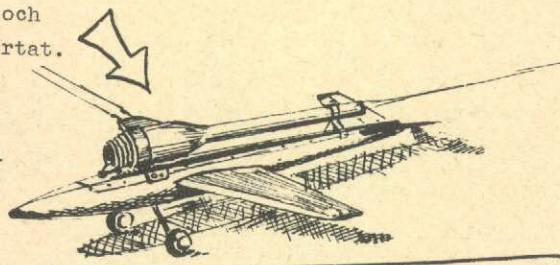
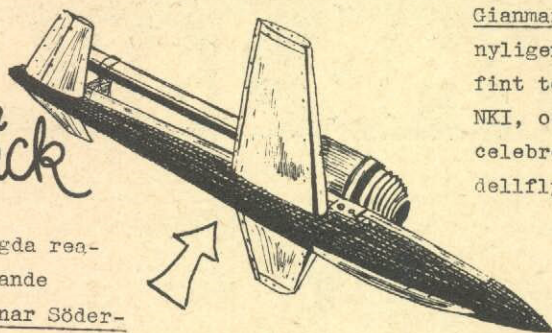
RYMD-JOHAN

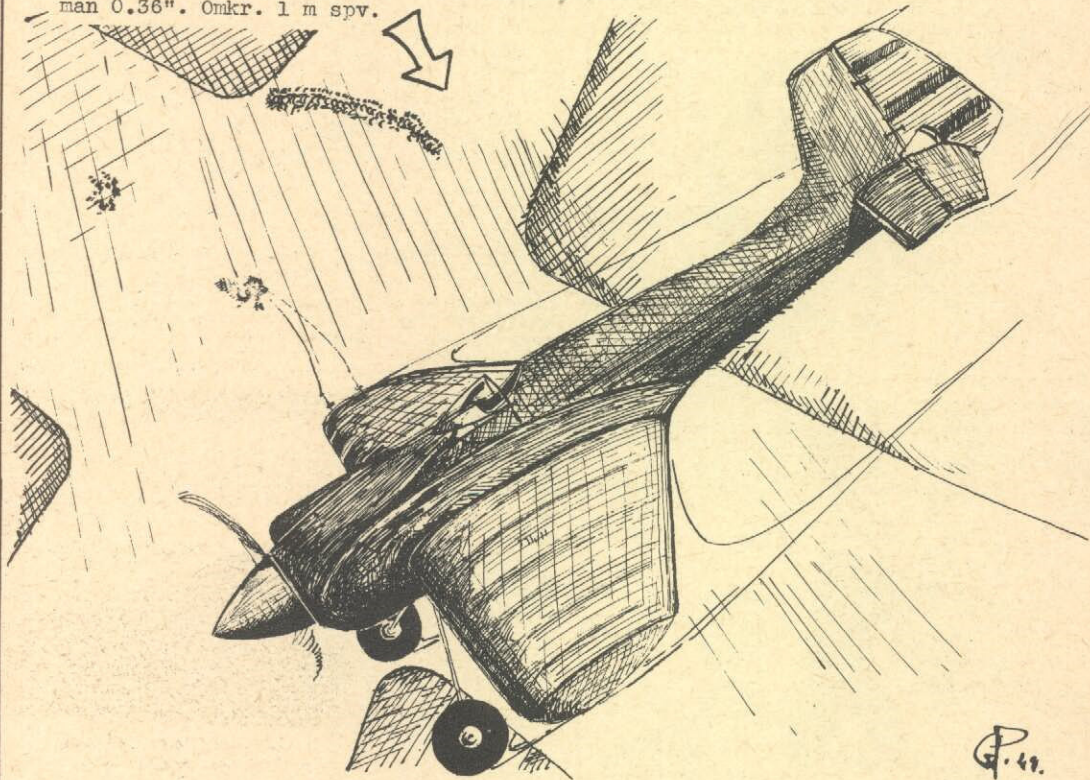
SETT PÅ Skarpnäck

Detta helt svenskbyggda rea-
aggregat med tillhörande
plan är byggt av Gunnar Söder-
berg, Riksby. Ventilerna är
av 0,15 mm sandvikenstål, och
planet är ovanligt lättstartat.

Good Yearracer som stuntmo-
dell har Sven Olov Ridder
gjort avancerad flygning
med. Liggande McCoy Sports-
man 0.36". Omkr. 1 m spv.

Gianmario Pinotti har
nyligen vunnit ett
fint tecknarpris vid
NKI, och Hobbyfolk
celebrerar härmed mo-
dellflygarens framgång
med teckning-
arna på denna
sida, gjorda
en september-
söndag.

G. 41.

MODE

I mina komme
jag konstate
har en hög sta
aning bländad
des med hjälp
tum är att jag
Svenska Mäster
rum i Eslöv de
Örebro men än
flyg.

S-intklassen
numera Halms
ledningen i förs
5,06 min. I and
nen Ragnar Oc
toppade resulta
perioden ville
Med sina lugna
situationen och
var drygt en h
hotad till andra

Bland **G-intk**
fyra man ur äre
des titelförsva
perioden läg t
Börje Börjesson
Lennart Segerf
"Jakob" denna
des Börje Börje
den blivande se
na, upp i ledr
"vingen" **Arne**
start, oturligt n
20 sek. Han trir
i tredje periode
G-tid med 3,14
start även han,
en minut före
Helge Eliasson l
men hans "Jagu
andra modellern
ken i tredje om

F-klassen var
I första periode
Börje Börjesson,
ket som närmast
hade 1,20 min. I
sig i andra omg
min. Börjesson t
med 8 sekunder
därför spännand
starkaste och up
en halv minuts n

I **Rikstävlinge**
främst genom de
Nilsson från nä
första perioden o
Efter första peri
andra plats, men
för varje omgän
plats. En som föl
Rikspokalvinnare
Han låg trea efter
sedermera på tio

MODELLFLYG-SM och RIKSTÄVLINGEN

I mina kommentarer till Vintertävlingen kunde jag konstatera, att det svenska modellflyget har en hög standard. Måhända var jag då en aning bländad av de goda resultaten, som nåddes med hjälp av den välvilliga termiken. Faktum är att jag inte blev så imponerad vid årets Svenska Mästerskap och Rikstävling, som ägde rum i Eslöv den 21 aug. Vädret var sämre än i Örebro men ändå fullt acceptabelt för modellflyg.

S-intklassen fick Kurt Sandberg, f. d. Borås, numera Halmstads FK, som segrare. Han tog ledningen i första perioden med en flygning på 5,06 min. I andra perioden hade landslagsmannen Ragnar Odenman, Cumulus, gått om och toppade resultatlistan. I tredje och avgörande perioden ville inte Sandbergs modell koppla. Med sina lugna nerver redde Sandberg dock ut situationen och tog säkert hem segern. **Odenman** var drygt en halv minut efter, men var aldrig hotad till andraplatsen.

Bland **G-intklassens** deltagare märktes bl. a. fyra man ur årets Wakefieldlag. Däremot saknades titelförsvaren Sune Stark. Efter första perioden låg tre landslagsmän i täten, med **Börje Börjesson** främst på 3,04 min. Den fjärde, **Lennart Segerfeldt**, lyckades aldrig få upp sin "Jakob" denna period. I andra perioden drabbades Börje Börjesson av samma öde och nu gick den blivande segraren **Anders Deurell**, Vingarna, upp i ledningen. Den andra deltagande "vingen" **Arne Blomgren** fick en misslyckad start, oturligt nog 2 sek. över omstartsgården 20 sek. Han trimmade om och tog skadan igen i tredje perioden, då han noterade dagens bästa G-tid med 3,14 min. Deurell fick en bra tredje start även han, och segern var överlägsen, över en minut före tvåan Blomgren. Göteborgaren **Helge Eliasson** låg bra till efter andra perioden, men hans "Jaguar" blev tydligen smittad av de andra modellerna och behagade stanna på marken i tredje omgången.

F-klassen var skäligen skral den här gången. I första perioden noterade förra årets mästare **Börje Börjesson**, 2,30 min, nära dubbelt så mycket som närmaste man **Kurt Persson**, Höör, som hade 1,20 min. Denne spottade emellertid upp sig i andra omgången med en flygning på 3,23 min. Börjesson fick 2,21 men behöll tätplatsen med 8 sekunder till godo. Tredje perioden blev därför spännande. Börje visade sig vara den starkaste och upprepade segern från i föl med en halv minuts marginal före Persson.

I **Rikstävlingen** blev det skånska triumfer, främst genom den pånyttfödda Bjuvs MFK. **Stig Nilsson** från nämnda klubb tog ledningen i första perioden och behöll den tävlingen igenom. Efter första perioden låg **Kaj Nilsson**, Bjuv, på andra plats, men han föll tillbaka en placering för varje omgång och slutade alltså på fjärde plats. En som föll tillbaka var också en tidigare Rikspokalvinnare, **Leif Pettersson**, Göteborg. Han låg trea efter första perioden, men hamnade sedermera på tionde plats. Genom de bäge nils-

sönernas goda insatser tog Bjuv hem en överlägsen lagseger. De var också SM-tävlingsens bästa segelmodellklubb och tog sin andra inteckning i Vingarnas vandringspris.

Så är årets största tävling ett minne, som deltagarna kommer att bevara som ett ljust sådant kanske främst av den anledningen att värdarna, Aeroklubben i Malmö, bemödat sig om att göra tävlingen trivsam.

KARL AXEL PETTERSSON.

RESULTAT FRÅN SM I MODELLFLYG PÅ ESLÖVS FLYGPLATS 21/8 1949.

Tävlingsklass: S — int.	I	II	III	S:a
1. Sandberg, Kurt, Halmstad	306	180	265	751
2. Odenman, Ragnar, Enskede	222	364	138	720
3. Sandberg, Nils Sture, Umeå	203	259	239	701
4. Nilsson, Stig, Bjuv	214	125	341	680
5. Andersson, Rune, Sthlm	190	223	225	638
6. Persson, Lennart, Höör	199	142	260	601
7. Andersson, Åke, Kumla	247	124	222	593

Tävlingsklass G — int:	I	II	III	S:a
1. Deurell, Anders, Sthlm	171	129	137	437
2. Blomgren, Arne, Sthlm	152	24	192	368
3. Eklund, Kjell, Alvesta	96	105	142	343
4. Börjesson, Börje, Göteborg	184	3	98	285
5. Carlsson, Nils, Lilleskog	97	86	94	277
6. Segerfeldt, Lennart, Göteborg	4	158	102	264
7. Eliasson, Helge, Göteborg	68	172	2	242

Tävlingsklass F.	I	II	III	S:a
1. Börjesson, Börje, Göteborg	150	141	147	438
2. Persson, Kurt, Höör	80	203	122	405
3. Andersson, Kjell-Åke, Höör	108	100	148	356
4. Johansson, Lennart, Vederslöv	2	76	119	197
5. Karlsson, Gösta, Kumla	50	141	2	193
6. Andersson, Rune, Enskede	58	113	—	171
7. Adolfsson, Sven, Vederslöv	—	80	89	169

Lagtävling.	
1. Mfk. Cumulus, Lag 1, Enskede	1.012
2. Mfk Vingarna, Stockholm	1.006
3. Höörs Mfk, Lag II, Höör	1.006
4. Aeroklubben i Göteborg, Göteborg lag I	984
5. Vides Mfk, Vederslöv	823
6. Mfk Nimbus, Kumla	821
7. Halmstads Flygklubb, Halmstad	751

Rikstävlingen: 1. Stig Nilsson, Bjuvs MFK, 667 sek; 2. Kurt Persson, Höörs MFK, 636 sek; 3. Bo Mårdberg, Östersund, 518 sek; 4. Kaj Nilsson, Bjuvs MFK, 511 sek; 5. Ragnar Odenman, Cumulus, 507 sek.

Lag: 1. Bjuvs MFK, 1520 sek; 2. Höörs MFK, 1250 sek; 3. Vides MFK, Vederslöv, 1145 sek.

DEN VACKRA VINJETTEN

är en bild från Västerås, visande ett gäng flitiga humlor. Humlornas adress för modellmotorintresserade västeråsare: c/o Roland Wahlström, Hammarbacksvägen 2 A, Västerås.

Klubbens bästa bilar är en med en OK Super 60, en Thimble Drome och f. d. Rudolph Tegströms "Blue Bird", som fått motorn omkonstruerad och numera heter "The Red Snake".

Under rubriken "Klubbnytt" får alla Sveriges hobbyklubbar införa notiser.

GETINGARNA I ELLA PARK

I samband med de stora tävlingarna i Stockholm och Örebro för modellracer har Getingarna på nytt slagit upp sitt träningsläger i Ella Park. Även icke-medlemmar har tillträde till banan mot en avgift av kr. 2:—. Det är körning söndag 2 okt., lördag 8 okt. och söndag 16 okt. från kl. 12.00. Buss avgår från Jarlaplan i Stockholm, hållplats: Rösjövägen.

EN STOR NYHET!

Bygg ISJAKT och SEGELBÅT

med samma rigg. Lätt för den händige att bygga.
Pris för hel sats med ritningar och arbetsbeskrivn. kr. 12:—.

FOLKE STRÖM — Färösund

BYGG TÄNDSTICKSARBETEN

och erhåll "SKEPP I FLASKA" GRATIS!

Detta är hobbyn för ALLA — trevligare "mosaikarbete" finns ej. Intr. fritidsplock — god **EXTRA** inkomst. — Vår sats innehåller alla erf. beskrivn., skisser o. ritningar, materiallista samt massor av detalj. **MOTIV**, speciellt ritade för tändsticksarbeten, t. ex. Sthlms slott o. stads- hus, Strängnäs o. Lunds domkyrkor,

HELA SATSEN KOSTAR

ENDAST KR. 4.95

KONSTRUKTÖREN - Box 6097 - Sthlm 6

OSS AMATÖRMÅLARE EMELLAN

PÅ VÄSTKUSTEN

målas det ivrigt av amatörer i Hunnebostrand, Lysekil, Gravarne, Strömstad, Grebbestad och Fjällbacka. Det är "Hunneboskolan" startad och ledd av konstnären Fred Gudnitz, som utvidgat sig så mycket att den fått filialer runtom på västkusten. På tre månaders kurser samlas amatörer på de olika orterna för att under Gudnitz' ledning förkovra sig i den ädla konstutövningen. Två kvällar i veckan håller man på, tre timmar åt gången, och intresset är lågande och omfattar alla yrken och kategorier.

STRÖMSTAD

avslutade nyligen sin kurs. I denna deltog fyra fruar samt en ingenjör, en handlande, ett affärsbiträde, en slöjdlärare, en affärsföreståndare, en kantor, en schaktmästare och en banktjänsteman — — — men i samreaskolan, där kursen pågick, var alla hobbyister av renaste vatten. Man umgås okonstlat och kamratligt med varandra och är du med kursledaren.

Fred Gudnitz, till börden dansk, betonar alltid för sina elever att de måste se på sitt måleri som en **hobby**, utan anspråk på att deras alster skall ha något större konstnärligt värde. Ödmjukheten inför konsten inpräntas noga, och under den korta kursen får eleven en grund att bygga vidare på. De som har lust och fallenhet för måleriet som yrke går naturligtvis vidare, och det finns också flera, som utgått ur Hunneboskolans kurser och som skulle kunna kalla sig konstnärer.

MAN MÅLAR

i olja den större delen av kursen i de små lokala "målarakademierna". De flesta eleverna är rena noviser och har aldrig förr målat i olja. Något litet teckning får de lära, och en stund varje kväll talar man litet teori om penselföring och hur man sätter upp och blandar färgerna. Man målar med förkärlek stilleben — en vas

med färgprunk för nybörjaren vila.

Gudnitz har metod, men re- man hur eleven ett personligt r intressant både föra de olika ningen, som i får man ofta s ningarna av e

UTSTÄLLNING

som avslutar k på de olika ort gläds åt invär borgmästaren s nas arbeten v Man är mycke mera prestation kare och rece utan hobbyarbe sökare och tidh arbete" täcker komplimang åt

HOBBYFOLK

flitigt av västk vill läsa mer or del artiklar, me vad det lider.

EN NY HOBBY

har i dagarna b praktiska skola att ägna sig åt r modellbåtar frä

STOCKHOLMS

PÅ UTFÄRD I

Lördagen den hittills största u ligtvis skrivs c men program eventuella ändri

Avresa med t i Köping av jä Riddarhyttsbana resa Köping—H nattlig demonst arbete och över på nytt åkning p är privatbanor, Nora och noggr Järnväg. Och se resa, 4½ timmes

Adressen till Björne, Plogga

GITARRKU

ARE

Funnebostrand, Håbbestad och "an" startad och som utvidgat ler runtom på kurser samlas för att under den ädla konsten håller man intresset är låh kategorier.

na deltog fyra nde, ett affärs- breståndare, en n banktjänste- an, där kursen renaste vatten. tligt med var- en. k, betonar all- e på sitt måleri att deras alster närligt värde. intas noga, och ven en grund lust och fallen- naturligtvis vi- som utgått ur skulle kunna

sen i de små flesta eleverna rr målat i olja. och en stund m penselföring ndar färgerna. ben — en vas

EN

ar, samt . Enda rgs Sjö- if. ritn., i. m. till a "ETT på Er ort

hlm 6

Hobbyfolk

med färgprunkande blommor är en bra modell för nybörjaren, den står stilla och behöver inte vila.

Gudnitz har utgått från att lära alla samma metod, men redan på ett tidigt stadium märker man hur eleverna experimenterar och utvecklar ett personligt manér. Det är naturligtvis oerhört intressant både för lärare och elever att jämföra de olika uppfattningarna, och på utställningen, som i regel avslutar en sådan här kurs, får man ofta se prov på de varierande utformningarna av ett och samma motiv.

UTSTÄLLNINGARNA

som avslutar kurserna väcker stort uppseende på de olika orterna. Ortspressen resencerar och gläds åt invånarnas färgrikedom, ofta håller borgmästaren själv invigningstalet, och elevernas arbeten visas under sakkunnig ledning. Man är mycket noga med att inte överrekamera prestationerna på något sätt och ber besökare och recensenter inte kalla det "konst", utan hobbyarbete. Att det sedan är många besökare och tidningar som inte tycker "hobbyarbete" täcker begreppet måste fattas som en komplimang åt lärare och elever.

HOBBYFOLK LÄSES

flitigt av västkustens hobbymålare, men man vill läsa mer om måleri. Hobbyfolk har haft en del artiklar, men vi lovar att det skall bli mera, vad det lider.

EN NY HOBBYKLUBB

har i dagarna bildats av elever vid Sunnerdals praktiska skola, Säbyholm. Klubben kommer att ägna sig åt modellbygge med modellflyg och modellbåtar främst på programmet.

STOCKHOLMS MODELLJÄRNVÄGSKLUBB PÅ UTFÄRD I MELLANSVERIGE

Lördagen den 17 september 1949 startades den hittills största utfärden i SMJ:s historia. Olyckligtvis skrivs dessa rader innan utfärden, men programmet var med reservation för eventuella ändringar:

Avresa med tåg till Köping kl. 12.50. Studier i Köping av järnvägsanläggningarna, speciellt Riddarhyttbanan, varefter på kvällen företas resa Köping—Hallsberg. I Hallsberg följer en nattlig demonstration av rangerbangården i arbete och övernattning. På söndagen blir det på nytt åkning på privatbana (SMJ:s specialitet är privatbanor, gamla fina saker) Hallsberg—Nora och noggrant studium av Nora Bergslags Järnväg. Och sedan frampå kvällen hemresa, 4½ timmes härligt järnvägsskumpande!

Adressen till SMJ är: c/o Sekr. Ingemar Björne, Plogkatan 5, Stockholm.

**GITARRKURS BÖRJAR
I NÄSTA NUMMER!**

WENTZELNYTT

MODELLBÅTEN TRIM

som beskrevs i förra numret av Hobbyfolk finns nu i byggsats i lyxutförande. Sålunda är däck, spant, bord, sargar, stäv m. m. färdiga. Modellen kan förses med förbrännings- eller elektrisk motor.

Pris: Utförlig ritning i 3 blad (full skala) kr. 3:—

Materialsats innehållande allt trämaterial (ej metalldelar och ritning) kr. 15:50 + porto.

WENTZELS

Apelbergsgatan 48 - Stockholm

STAVMAGNETER

av Fagerstas berömda tillverkning, toppmagnetiserade:

10×10×30 mm, slipade .. kr. 1:— per st.
10×6×25 mm kr. 0:75 per st.
"Hundmagneter", för motorlösa tåg etc., 10×4,5
×22 mm kr. 0:60 per par

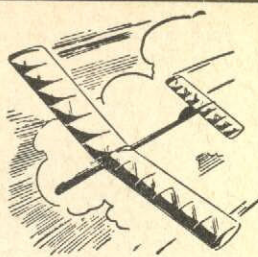
HOBBYFOLK Järntorgsgat. 42 Sthlm

HobbyFOLK

Nr 7 Oktober 1949

Redaktör och ansvarig utgivare: JAN JANGÖ. Annonchef: BENGT LINDGREN
Postadress: Järntorgsgat. 42 — Stockholm
Telefoner: Red. Jangö 11 20 86, Tryckeriet 21 44 16, Annonssavd. 55 00 88. Postgiro-konto 35 49 46. Prenumeration: Helår (10 nummer) kr. 6:—, i Danmark och Norge kr. 8:—.

Carl A. Franzöns Tr. A.-B., Sthlm 1949

Bygg Cumulus. Spv. 900 mm. Stor modell till billigt pris. Fenomenal flygförmåga. Kvalitetsbyggsats kr. 4:75.

Katalog nr 8 för 1949 erhålles mot 40 öre i frimärken. Över 100-talet fina modeller. Ritningar, byggmaterial och tillbehör av alla slag.
FÄRSKT ENGELSKT TÄVLINGSGUMMI-BAND I LAGER.

SVEN E. TRUEDSSON
MODELLFLYGINDUSTRI MALMO 9

Sänd mot postförskott plus porto:
..... st. byggsats "Cumulus".
..... „ tuber "Semo" balsalim à —:65
..... „ modellkatalog nr 8.

Namn:

Adress:

HF 7

KATALOG

innehållande stor sortering
experimentartiklar, radio-
delar, elektr. material, verk-
tyg, arismetier, leksaker,
ritningar, handböcker m.m.
Pris 10.-
sändes gratis mot insändande av ett 20-öres frimärke,
som återbetalas vid första order

Clas Ohlson & Co A.B., Insjön

Prenumerera på HOBBYFOLK

Till tidningen **HOBBYFOLK**,
Järntorgsgatan 42, Stockholm.

Undertecknad önskar prenumerera på
HOBBYFOLK fr. o. m. nr 8. Av hittills
utkomna nummer rekv. följande, som får
ingå i prenumerationen: Nr

Beloppet bifogas i 10-öres frimärken.

Beloppet insättes på postgiro 354 946.

Beloppet torde uttas mot postförskott.
(Sätt ett kryss för önskat betalningssätt!)

Namn:

Adress:

7000:— KRONOR

i engelsk valuta har Handelskommissionen beviljat de svenska importörerna sammanlagt för inköp av dieslar och radioaggregat för radiokontrollflygning från Electronic Development Ltd. ED-diseln beskrevs i förra numret av Hobbyfolk. Bland återförsäljarna märks Wentzels.

VIKTIGT MEDDELANDE

till prenumeranter och blivande prenumeranter

I avsikt att ytterligare stimulera det tilltagande intresset för prenumeration på Hobbyfolk kommer tidningen att skaffa en mängd extra fördelar för prenumeranterna. Början göres i detta nummer, då prenumeranterna erbjuds rabatt vid inköp av radiogrejer — hela 20 % — och vid inköp av hobbyfolkets eget sällskapsspel Månvalla travbana — 40 % rabatt före den 1 dec.

Hobbyfolk skall undan för undan utöka prenumeranternas rabattförmåner. Från och med nu är det alltså inte bara det nedsatta priset på tidningen — 60 öre per nummer i stället för 75 — och fördelen att få tidningen en dag tidigare än vanligt instoppad i ett prydligt kuvert direkt i brevlådan, som vi kan erbjuda våra läsare.

Prenumeration kostar som bekant kr. 6:—.
Om Ni beställer mot postförskott, betalar tidningen portot åt Er. Ni kan också gå direkt till posten och fylla i en gul postgiroblankett, vårt postgironummer är 35 49 46.

Ytterligare en nyhet för prenumeranter är tidningens

KLUBBTJÄNST

Hobbyklubb som ansluter alla sina medlemmar som tidningens prenumeranter, får dessutom gratis utskickade alla klubbens cirkulär under hela prenumeraationsåret, således betalar tidningen även portot. Förutsättningen är emellertid, att klubbens cirkulär till antalet inte överstiger 6 per år, och att det inte innehåller mer än 100 ord per gång.

Intresserade klubbar uppmanas att skriva till Hobbyfolks Klubbttjänst, Järntorgsgatan 42, Stockholm. Om intresset är stort, ämnar vi öka klubbttjänsten till att omfatta tryckning av medlemskort, stadgar och eventuellt tillverkning av medlemsnålar.

NEWS IN ENGLISH

a stenciled concentrate of the contents of Hobbyfolk, is enclosed to all copies of this issue distributed out of Scandinavia.

REPRESENTATIVES FOR HOBBYFOLK IN FOREIGN COUNTRIES.

REPRESENTANTER FÖR HOBBYFOLK I UT-LANDET.

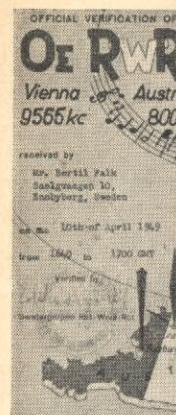
Danmark: Brdr Tönder, Fiolstraede 28, Köpenhamn K.

England: Eric Good, 5 Aldred Street, Worksop, Notts.

Finland: Järnvägsbokhandeln, Repslagargatan 2, Helsingfors.

Norge: Narvesens Kioskkompani, Oslo.

USA: W. Lloyd Baab, 8215 Outlook Ave, Oakland 5, California.

Denna månad:
tigaste betec
portering av ra

För styrkan
QSA1 = knapp
QSA3 = ganska
perfekt.

För hörbarhet
QRK1 = oläsl
QRK3 = med sv
QRK5 = utan r
QRM = störnin
uppgivnas om d
telefonstation).

QRN = atmo
QSB = fadin
CW betyder t
telegrafistörning

NATTLIGA ES BANDEN

Signaturen ha
mycket aktiv I
Aspudden. Hans
sta grad avunds
stationen CBRX
hemmaservice. I
48,70 meter och
watt. Frågan är
som anlänt till
Edmonton Broad
= 49,96 meter
gues i Parede, F
meter är två and
har fått svar ifr
att de var mycke
"sådana länder s

Sign. passade
ut i eterhavet oc
gisisktalande sta
Radio Club do P
meter. Denna st
men i alla fall s
tid på den härlig
Maharajan av M
gick in med QS
Kl. 23.40 lämnad

missionen be-
sammanlagt för
gat för radio-
Development
umret av Hob-
rks Wentzels.

DE

prenumeranter

a det tilltagan-
på Hobbyfolk
i mängd extra
Början göres i
terna erbjuds
— hela 20 % —
et sällskapsspel
att före den 1

dan utöka pre-
Från och med
sätta priset på
i stället för 75
en dag tidigare
t kuvert direkt
våra läsare.
kant kr. 6:—.
tt, betalar tid-
å gå direkt till
oblankett, vårt

numeranter är

la sina med-
anter, får dess-
lubbens cirku-
ret, således be-
utsättningen är
är till antalet
det inte inne-

s att skriva till
borgsgatan 42,
, ämnar vi öka
tryckning av
tuet tillverk-

GLISH

ents of Hobby-
of this issue

BBYFOLK IN

YFOLK I UT-

traede 28, Kö-

treet, Workso-

Repslagargatan

uni, Oslo.

look Ave, Oak-

Hobbyfolk

Vi

KORTVÅGS- LYSSNARE

QSL-kort
från Rot-Weiss-Rot
på 31,37 meter.

QSL-kort från Radio
Nacional i Brasilien
på 30,86 meter.

Denna månads DX-hörna börjar med de vik-
tigaste beteckningar, som användes vid rap-
portering av radiostationer.

För styrkan finnes följande beteckningar:
QSA1 = knappt hörbar, QSA2 = svagt hörbar,
QSA3 = ganska gott, QSA4 = gott, QSA5 =
perfekt.

För hörbarheten finnes följande beteckningar:
QRK1 = oläsligt, QRK2 = knappt läsbar,
QRK3 = med svårighet läsbar, QRK4 = läsbar,
QRK5 = utan minsta svårighet läsbar.

QRM = störningar från annan sändare (bör
uppgivas om den störande är telegrafi- eller
telefonstation).

QRN = atmosfäriska störningar.

QSB = fadning (variationer i styrkan).

CW betyder telegrafi. Alltså betecknar man
telegrafistörningar med CW QRM.

NATTLIGA ESKAPADER PÅ KORTVÅGS- BANDEN

Signaturen har haft det nöjet att besöka en
mycket aktiv DX:are, herr **George Nordh** i
Aspudden. Hans verifikationssamling är i hög-
sta grad avundsvärd. Han har bl. a. QSL från
stationen CBRX som tillhör Canadas Radios
hemmaservice. Denna sänder på 6160 kc/s =
48,70 meter och har en effekt av endast 150
watt. Frågan är om detta QSL inte är det första
som anlånt till Sverige från CBRX. VE9AI,
Edmonton Broadcasting i Canada på 6005 kc/s
= 49,96 meter och C2SWI, Radio Clube Potu-
gues i Parede, Portugal på 12865 kc/s = 23,32
meter är två andra exklusiva stationer som han
har fått svar ifrån. Bägge dessa stationer skrev
att de var mycket glada åt att få rapporter från
"sådana länder som Sverige".

Sign. passade på att följa med George Nordh
ut i eterhavet och kl. 21.58 fick vi in en portu-
gisisktalande station. Det visade sig vara PRA8,
Radio Club do Pernambuco på 6016 kc/s = 49,87
meter. Denna station är inte direkt exklusiv,
men i alla fall svärfångad. PRA8 bjöd emeller-
tid på den härligaste musik, eller vad sägs om
Maharajan av Magdador och Tico Tico. Den
gick in med QSA2, QRK3 och en aning QSB.
Kl. 23.40 lämnade vi Brasilien och hoppade upp

till en station på 60-metersbandet som spelade
jazz och rumbor om vartannat. Det var HUB,
Difusoras Nacionales i Alma Cuscatleca, El Sal-
vador på 4794 kc/s = 62,58 meter. Den kom in
med QSA2 till 3, QRK4 och QSB. Kl. 00.15 fick
vi in YVOA, La Voz de la Tachiarra i San Chris-
tobal, Venezuela som sänder på 4830 kc/s =
62,11 meter. Kom in med QSA2, QRK4 och CW
QRM. Slutade tyvärr sin utsändning kl. 00.26
trots att den skulle sända till kl. 03.30. Nu fick
vi istället kl. 00.36 in HC4FA, La Voz de Manabi
i Portoviejo, Ecuador. Denna sänder på 4765
kc/s = 62,96 meter och lär sända med en effekt
av endast 100 watt. Den kom in med QSA2-3,
QRK likadant och CW QRM. Spelade två ggr.
ett stycke som hette Portoviejo, Ecuador. Kl.
01.05 fick vi in en annan Ecuadorstation nämli-
gen HC2ET, Radio el Telegrafo i Guayaquil,
som sänder på 4712 kc/s = 63,66 meter. Kom in
med QSA3, QRK3 samt CW QRM. Spelade sam-
bor o. dyl. samt anropade titt och tätt. Därefter
fick vi in YVDK, Radio Cultura i Caracas, Vene-
zuela kl. 02.00. Den sänder på 5055 kc/s = 59,32
meter. Kom in med QSA2-3, QRK3 samt en
aning CW QRM. Som synes fick vi höra en hel
del och George Nordh inbjöd sign. att än en
gång DX:a med hans "receiver".

LÄTTFÅNGAT BYTE

Radio Andorra på 5980 kc/s = 50,16 meter
hörs fin fint varje kväll och har mycket trev-
liga musikprogram. Besvarar rapporter med ett
stort QSL-kort.

RIKISUTVARPID, den isländska radion sänder
endast på söndagar mellan kl. 15.15 och 15.45
på 12175 kc/s = 24,64 meter. Rapporter till
denna station bör avhandla hela detta halv-
timmes program och för att få svar måste man
medskicka en internationell svarskupong. Det
QSL-kort som man då får till svar är mycket
frevligt.

Radio Nacional de Espana på 9368 kc/s =
32,02 meter sänder sina rapportörer förutom ett
vackert QSL-kort även en tidning som är tryckt
på luftpostpapper. Den utkommer en gång i
månaden och heter Radio Nacional de Espana.

Radio Brazzaville på 11970 kc/s = 25,06 me-

ter sänder mycket ofta underhållningsmusik av hög klass. Den sänder också på svenska varannan onsdag. Besvarar rapporter med ett QSL-kort.

Radio Nacional i Rio de Janeiro, Brasilien på 9720 kc/s = 30,86 meter hörs nästan alltid bra här i Sverige. Har förr inte velat besvara rapporter men har nu ett **mycket** vackert QSL-kort.

PUSH PULL

En trevlig tidning är Push Pull som är klubb-tidning för Karlsborgs Radioklubb och Skaraborgs Radioamatörer. Tidningen innehåller mest artiklar för amatörsändare, men även lyssnartips finns. Tidningen kan varmt rekommenderas till DX:are av alla slag. Den går just nu på sin tredje årgång och under denna tid har Rune Pehrson varit dess redaktör. Tidningens adress är Karlsborgs Radioklubb, Karlsborg, och prenumerationspriset är för 12 nummer 4:— kr. och för 6 nummer 2:— kr. Angiv tydligt vad saken gäller, om postanvisningsblankett användes vid prenumerationen.

Eric Good,
Chief of the Sweden
DX-Fan Club.

THE SWEDEN DX-FAN CLUB

SDXFC går framåt och har när detta skrives 170 medlemmar i 8 olika länder, däribland en från Venezuela. Radio Saigon i Franska Indokina ämnar sända ett specialprogram för klubben den 13 december och närmare upplysningar om detta kommer längre fram. Klubben har för tillfället en hel del sektioner bl. a. en "Stamp section" för frimärkssamlare och en "Pen friend section" för de medlemmar som vill ha någon att brevväxla med. De senaste nyheterna om klubben kan man höra varje lördag i Radiotjänsts kortvägsprogram Sweden Calling DX:ers. Detta program hörs bäst kl. 08.15 på 6065 kc/s = 49,46 meter. De som önska bli medlemmar i klubben kan skicka in anmälningskupongen i förra numret + en internationell svarskupong till: Mr. Eric Good, Chief of the Sweden DX-Fan Club, 5 Aldred Street, Worksop, Notts., England.

Alla frågor och tips till The DX-Fan kan sändas till The DX-Fan, Hobbyfolk. Om ni vill ha svar brevlades så var vänlig medsänd returporto. Frågor av allmänt intresse besvaras i Hobbyfolk.

THE DX-FAN.

Kursen i RADIOBYGGE börjar:

En enkel

KRISTALLMOTTAGARE

På mångas begäran börjar här en serie om radioteknik för amatörer. Kursen blir en ren nybörjarkurs, några som helst förkunskaper behövs inte, och den kommer att läggas populärt och praktiskt. Kursen övervakas av en skicklig radiopedagog. Vi börjar från början — med en kristallmottagare.

KRISTALLMOTTAGAREN

var den första radiomottagaren, praktiskt taget det enda allmänheten kunde köpa i mottagareväg långt fram på 1920-talet. Den moderna mottagaren är en direkt utveckling av denna.

Vi har ovan ritat upp en kristallapparat, dels med de verkliga delarna inritade, dels med de s. k. "symboliska" beteckningarna. Med de senare är det mycket lätt både att rita kopplings-schemor och att sedan förstå dem och kunna bygga efter dem.

Kristallmottagaren består av:

- Antenn
- Spole
- Variabel kondensator (vridkondensator)
- Hörtelefon (lurar)
- Kristalldetektor
- Jord.

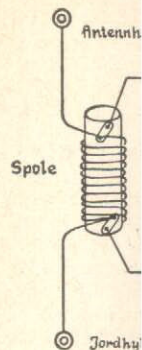
ANTENNEN

kan vara en vanlig isolerad enkel ledningssladd av några meters längd, som lägges ut i rummet. Om lokalstationen är mycket avlägsen, måste antennen göras bättre, och då användes en spiralantenn av inomhustyp, uppspänd mellan två rumsisolatorer. Bäst är förstås att ha en högt och fritt hängande utomhusantenn.

JORDLEDNINGEN

är en sladd, så kort som möjligt, som ansluter mottagaren till elektrisk kontakt med fuktiga jordlager, till ett värmelement, vattenledning e. d. I brist på något rörsystem kan man på ett fuktigt ställe gräva ned en metallskiva och dra ledningen till denna. Tillfälliga anordningar som ett nedslaget spett eller dylikt har ofta god verkan.

I själva mottagaren finns en spole och en vridkondensator, som är kopplade till hylsorna

för jord och an-bana, där kristall kopplade i rad

PRINCIPEN

för en kristall är lättfattlig. Den sänder ut en ett visst svängningsnetiska svängningsspänning med s ren har. Nu räk parallellkopplingen, att de vid densatorn inte elektriska strömsera hörluren.

Men kristaller ström, som upplever mycket hög och sändare använd "våg", och i bärv det ljud eller o der. Kristallen i riktningen, den denna ventil g "pulserande liksom sätta hörlurens blir hörbart ljud

BYGGET

Apparaten monteras på en enkel träning nedan i rekvideras från håller 20 % av skissen. Spolen kan vara ett allra bäst ett på denna lindas 100 varv. Trådar dra, snyggt varv darna med en k och löd fast dem len bör lödas med finns för dålig k så svåra att up

GE börjar:

AGARE

er här en serie
er. Kursen blir
som helst för-
h den kommer
aktiskt. Kursen
diopedagog. Vi
ed en kristall-

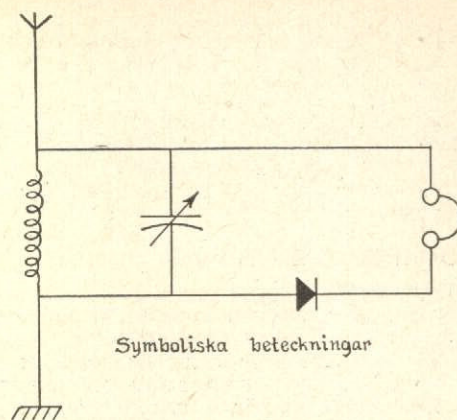
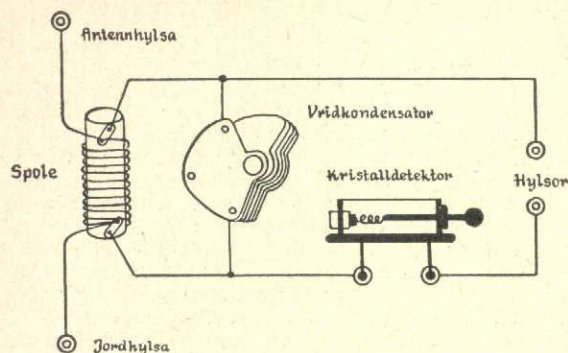
praktiskt taget
pa i mottagar-
moderna mot-
av denna.
allapparat, dels
e, dels med de
na. Med de se-
rita kopplings-
em och kunna

ndensator)

l ledningssladd
es ut i rummet.
vlägsen, måste
vändes en spi-
ind mellan två
att ha en högt
in.

, som ansluter
t med fuktiga
vattenledning
an man på ett
lskiva och dra
a anordningar
st har ofta god

spole och en
le till hylsorna

för jord och antenn, samt ytterligare en strömbana, där kristalldetektorn och hörlurarna är kopplade i rad efter varandra.

PRINCIPEN

för en kristallmottagare är enkel och ganska lättfattlig. Den närmast liggande radiostationen sänder ut en elektromagnetisk svängning med ett visst svängningstal. I antennen ger de magnetiska svängningarna upphov till en växelspanning med samma svängningstal som sändaren har. Nu råkar spolen och kondensatorn parallellkoppling tillsammans ha den egenskapen, att de vid en viss inställning på vridkondensatorn inte släpper igenom den uppkomna elektriska strömmen, utan strömmen måste passera hörluren.

Men kristallen då, varför behövs den? Jo, den ström, som uppkommit, är en växelström av en mycket hög och orhörbar frekvens. I stationens sändare används denna frekvens som en "bärvåg", och i bärvågen är inblandad (modulerad) det ljud eller oljud stationen för tillfället sänder. Kristallen släpper bara fram ström i ena riktningen, den tjänstgör som en ventil, och denna ventil gör om växelströmmen till en "pulserande likström", och en sådan ström kan sätta hörlurens membran i dallring så att det blir hörbart ljud.

BYGGET

Apparaten monteras i en liten cigarrlåda eller på en enkel träplatta. Delarna enligt förteckningen nedan inköpes i närmaste affär eller rekquireras från Hobbyfolk. (Prenumeranter erhåller 20 % rabatt!) Kopplingen framgår av skissen. Spolen tillverkar man själv. Spolkroppen kan vara ett papprör eller en träcylinder, allra bäst ett pertinaxrör med 3 cm diameter. På denna lindas 0,3 mm emaljerad koppartråd 100 varv. Trådarna skall ligga tätt intill varandra, snyggt varv vid varv. Skrapa av trådändarna med en kniv och gör ett par "lödöron" och löd fast dem vid dessa. Alla kopplingsställena bör lödås men det kan gå ändå, men risken finns för dålig kontakt och avbrott som är nog så svåra att upptäcka och få bukt med. Att

skruva fast trådarna är bäst för den som har svårt att komma åt lödgrejor eller inte behärskar konsten. Använd hylsor och banankontakter för anslutningen av antenn, jord och hörtelefon. Även kristalldetektorn bör monteras i ett par hylsor. Använd omkr. 0,75 mm förtent koppartråd vid kopplingen.

Av de delar, som måste inköpas, är hörtelefonen det dyraste. Den är emellertid användbar vid många konstruktioner och särskilt praktisk för den radioamatör som är hänsynsfull mot sina grannar och inte vill störa dem med högtalare vid de nattliga provlyssningarna.

När apparaten är färdig anslutes antennen och jordledningen till sina respektive hylsor, hörtelefonen till sina, och kondensatorn vrides in till hälften. Nu försöker man med den rörliga nålen på kristalldetektorn finna en känslig punkt så att stationen hörs. Finjustera med kondensatorn, tills ljudet blir som starkast.

DELAR för Hobbyfolks kristallmottagare

rekquireras direkt från Hobbyfolk, Järntorgsg. 42, Stockholm.

Härmed rekquireras:

- st. hylsor (6 st. erf.) à kr. —: 25
- st. kristalldetektor, bästa kvalitet à kr. 2:75
- st. vridkondensator, extra liten modell, 500 cm, à 6: 45
- st. graderad ratt à —: 80
- st. banankontakter (2 st. erf.) à kr. —: 25
- sats tråd och pertinax för spole à kr. —: 45
- sats förtent koppartråd, 0,75 mm. för koppling
- st. hörtelefon, amerikansk högklassig, à kr. 19: 50
- st. prislista över radiodelar à —: 30 i frim.

Namn:

Adress:

Postadress:

Hobbyfolks prenumeranter erhåller 20 % rabatt på ovanstående priser.

Jag är prenumerant på Hobbyfolk, 20 % önskas. Jag är inte prenumerant på Hobbyfolk.

FÖRSTORING

De allra flesta bilder kommer först riktigt till sin rätt efter att ha blivit förstörade. Detta kan den intresserade fotoamatören med relativt enkla medel själv utföra utan alltför stora kostnader.

NÖDVÄNDIG UTRUSTNING

Förstoringsapparaten kan vara av olika konstruktion. De vanligaste typerna är kondensorapparater och apparater med spritt ljus. Av dessa är kondensorapparaten den absolut bästa när det gäller negativ i format 6×9 eller mindre. Till apparaten bör finnas en avmaskningsram, helst ställbar för olika format.

Den belysning som användes till kontaktkopiering är ej användbar, varför vi måste ha en mörkare lamp, orange, röd eller allra bäst en gulgrön, som ger det behagligaste arbetsljuset.

Så skall vi ha skålar. Dessa bör väljas relativt stora, gärna 24×30 cm. Det är bättre med rymliga än för små skålar.

Med det förhållandevis svaga ljus, som förstoringsapparaten ger är det nödvändigt med känsligare papperssorter än vid kontaktkopiering. Förstoringspapperet utföres i ett flertal olika ytor och färger och även tunt och kartongtjockt.

DA BÖRJAR VI

Vi dammar omsorgsfullt av negativet och lägger in det i apparaten med skiktet nedåt. Avmaskningsramen inställes i önskat format och apparaten justeras så att bilden får den önskade beskärningen. Det kanske finns någonting på negativet, som vi inte vill ha med på bilden. T. ex. ett träd eller dylikt i kanten på bilden, som stör helhetsintrycket. Har vi sen vridit på avmaskningsramen så att horisonten blir rak kommer det stora ögonblicket då vi skall lägga in papperet och exponera.

Nej, stopp ett tag! Vi tar inte ett helt papper på det där sättet, tänk om exponeringstiden inte skulle bli den rätta! Vi klipper en remsa av det papper, som vi anser vara lämpligt i hårdhetsgrad, c:a 2 cm bred och 10 cm lång. Denna lägger vi på avmaskningsramen där bilden har sina viktigaste partier. Med en kartongbit täcker vi över 3/4 av remsan och belyser

3 sek. Sedan flyttar vi kartongen, dock utan att rubba provremsan, så att ytterligare 1/4 kan belysas på 3 sek. Detta upprepas med de återstående 2 fjärdedelarna. Remsan har nu alltså fyra stycken olika belysta fält med tiderna 3, 6, 9 och 12 sekunders exponering. Därefter framkallar vi den och efter cirka 2 minuter bör den vara utframkallad och fixeras. Vi tittar för säkerhets skull på den i vitt ljus. Någon av dess exponeringstider bör vara nära idealet, kanske behövs en justering på någon sekund. Innan vi lägger i ett helt papper betraktar vi bilden för att undersöka om det inte är något parti av negativet som är för tunt eller för tätt. Skulle så vara fallet kan vi om det är för tunt hålla tillbaka exponeringen genom att med handen eller en pappskiva av lämplig form och storlek skugga för under exponeringen, så att partiet blir mindre belyst, dvs ljusare.

Är något parti däremot för tätt tar vi en pappskiva med ett urskuret hål, genom vilket vi efterbelyser det täta partiet. Även under framkallningens gång kan vi påverka bilden genom att t. ex. med fingret gnida på ljusare partier, så att framkallningen genom handens värme sker snabbare och gör partiet mörkare.

Fixering sker sedan i ungefär 15 minuter och sköljning 1/2 timma. Kartongtjockt papper fordrar längre sköljning.

BILDENS FÄRDIGSTÄLLANDE

När bilden sedan skall torkas får man se upp med papperstypen. Porträttpapper får ej torkas i varmpress utan måste lufttorkas och kan sedan göras plana genom att man stryker dem på baksidan med ett ej alltför hett vanligt strykjärn.

Övriga papperssorter kan torkas i varmpress.

Sedan kanten klippts jämn återstår endast en översyn för att med en mycket smal pensel och svart akvarellfärg fylla i eventuella vita prickar, som dammkorn i förstoringsapparatens kan ha förorsakat.

Glöm ej att renlighet och noggrannhet är två viktiga förutsättningar för ett gott resultat.

FOTO-RED.

VÅRAN HOBBYKLUBB

VI INREDER HOBBYLOKALEN

När det nu litet varstans ute i landet bildas lokalklubbar som håller på med snickeri där hyvel och såg kommer till användning så är en hyvelbänk många gånger nästan oundgänglig. Åtminstone förefaller det så, men en bra karl klarar sig alltid och i detta fall även utan hyvelbänk.

Teckningarna härintill visar hur man med mycket enkla medel åstadkommer en fullt tillfredsställande arbetsbänk. Bilderna och texten talar för sig själva, varför en närmare beskrivning är överflöd.

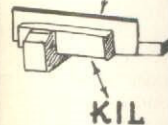
En annan gång tillverkar vi en bra arbetslampa för en ringa kostnad.

R. E. PORTER.

Hobbyfolk

OPALGLA

BRÅDA

SI
A)

Allt för mörkrummet
finner Ni hos

BRENDLER & ÅKERBERG

S:t Eriksg. 47 Tel. 32 47 27 Sveaväg. 47 Tel. 32 17 48
Sparbanksvägen 10 Tel. 45 65 65

n, dock utan att
 ligare 1/4 kan
 s med de åter-
 n har nu alltså
 med tiderna 3,
 ering. Därefter
 a 2 minuter bör
 as. Vi tittar för
 . Någon av dess
 idealet, kanske
 ekund. Innan vi
 ar vi bilden för
 något parti av
 för tätt. Skulle
 för tunt hålla
 tt med handen
 orm och storlek
 , så att partiet

tätt tar vi en
 l, genom vilket
 t. Även under
 påverka bilden
 nida på ljusare
 genom handens
 artiet mörkare.
 15 minuter och
 ckt papper for-

E
 får man se upp
 er får ej torkas
 as och kan se-
 stryker dem på
 t vanligt stryk-

as i varmpress.
 erstår endast en
 smal pensel och
 uella vita pric-
 appaparten kan

grannhet är två
 ott resultat.
 FOTO-RED.

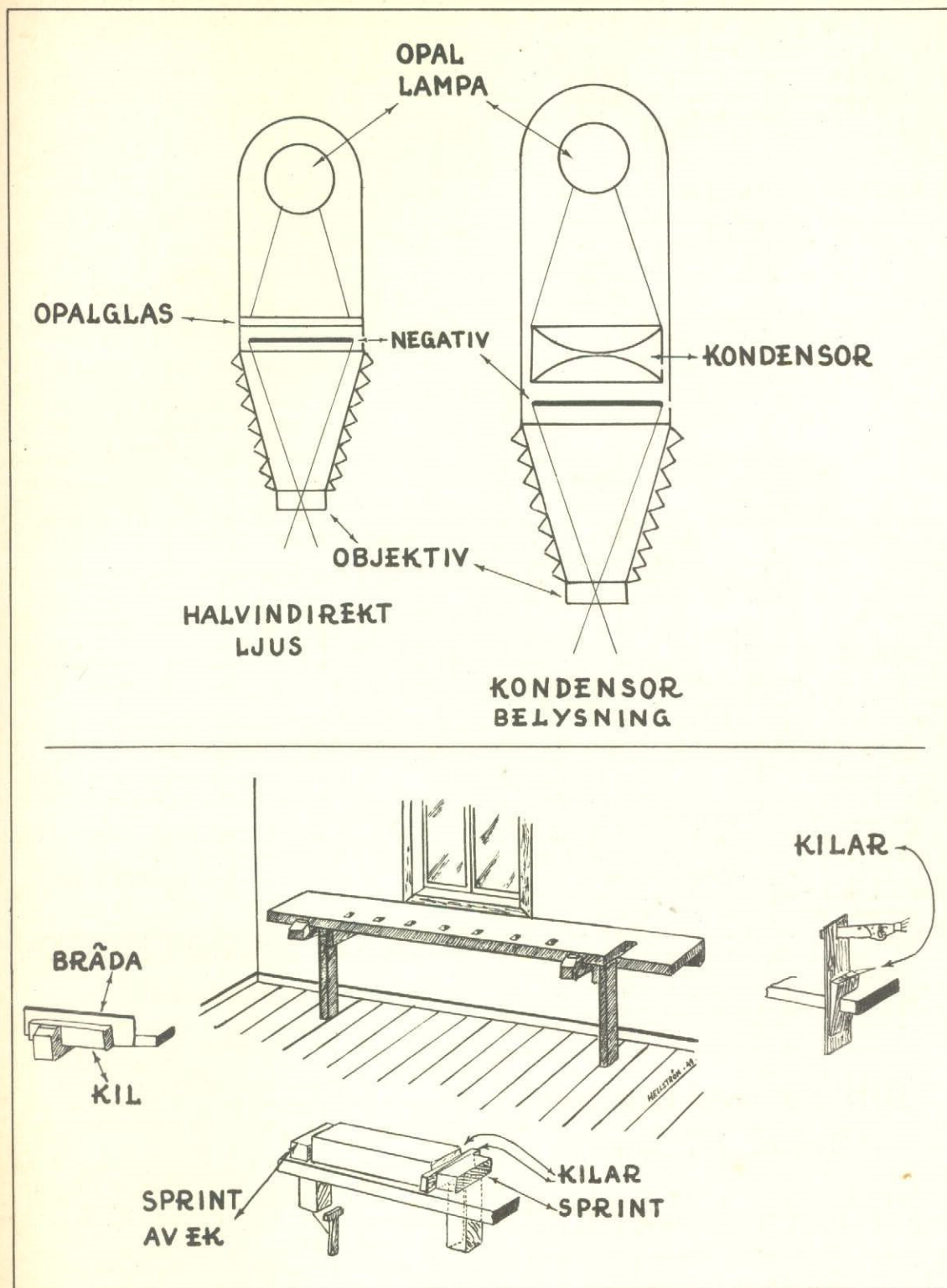
KLUBB

N
 i landet bildas
 ed snickeri där
 ndning så är en
 oundbärlig. At-
 en bra karl kla-
 ven utan hyvel-

hur man med
 er en fullt till-
 rna och texten
 ärmare beskriv-

en bra arbets-

E. PORTER.

	¹ E	² V	A		³ S	A	⁴ S
⁵ D	K	W		⁶ S	A		C
⁷ U	R		⁸ H	A	N	⁹ S	A
¹⁰ H	A	¹¹ S	A		¹² D	U	N
¹³ A	D	A		¹⁴ B	A	N	D
¹⁵ N	E	L	¹⁶ L	Y		¹⁷ N	I
		¹⁸ D	O		¹⁹ A	A	A
²⁰ E	K	O		²¹ A	L	N	

Lösningen gjord av:

Namn

Adress

.....

Skicka in lösningen, i avskrift eller urklippt till

Hobbyfolk,

Järntorgsgatan 42,

Stockholm.

I priser utdelas 5 stycken byggsatser från Sigurd Isacson eller Månvallaspel från Jan Jangö. Ange själv nedan vad Ni helst önskar i pris!

Om jag vinner, önskar jag helst

.....

.....

HOBBY-KORSORD

vågrätt

lodrätt

1. Är det den 24 dec.
3. Luftfirma.
5. Bra spånkorg.
6. Swedish Airlines.
7. Drivs med fjäder.
8. Bil från Bremen.
10. Göra vi lätt med foten.
12. Knappast fjädrar.
13. Spegelnamn.
14. Gäng.
15. Smeknamn på Ellen och Helen.
17. Markerar nickel.
18. Förkortad flygbåt.
19. K A K i U S A.
20. Returnerad signal.
21. O, 593802 m.

1. Är hjulen på lyxdekan.
2. Något för Scania Vabis.
3. Måste man mot slirigt väglag.
4. DC-3-konkurrent.
5. En sådan kraft får bra jobb.
6. Främre delen av SAAB och SAFIR.
8. Glatt utrop, ibland hjärtskärande.
9. DC 4.
11. Fint namn på överskott.
14. Övergående väder och hushop.
16. Har tofsar på öronen.
19. Växer vid vatten.

Skicka gärna in

P R E N U M E R A T I O N E N

tillsammans med lösningen !